Bhagavad-Gita. Herrens sång. På svenska af Nino Runeberg.

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

BHAGAVAD-GITA

Herrens Sång

På svenska av

Nino Runeberg.

Helsingfors 1910 G. W. Edlunds Förlagsaktiebolag.

Bhagavad-Gita

När rätten vacklar och det onda segrar,
då träder själv Jag fram, o Bharata.
Jag föds på nytt i varje tidevarv
till dygdens skydd, till lastens undergång,
och för att lägga säker grund för rätten.
(IV, 7—8.)

Bhagavad Gita, (Herrens Sång), utgör en avdelning av Indiens nationalepos Mahabharata. Den innehåller den undervisning, som den Gudomlige, i Krishnas skepnad, gav furstesonen Arjuna, då denne skulle draga i fält mot sina fränder, med vilka han råkat i fiendskap. — Striden mellan Arjuna och dessa hans forna vänner anses hava en sinnebildlig betydelse och syfta på kampen mot inre fiender, — passioner, laster o. s. v. — genom Yoga (Yoga = innerlig förening med det Högsta, religion).

BHAGAVAD-GITA

Herrens Sång

På svenska
av
Nino Runeberg.

Helsingfors 1910
G. W. Edlunds Förlagsaktiebolag.

HELSINGFORS 1910
AKTIEBOLAGET LILIUS & HERTZBERG

AUM!

Här begynner HERRENS Sång.

Inledning och 1:sta kvädet.

DHRITARASHTRA kvad:

På Kurus slätt och Pliktens, o Sanjaya, vad gjorde väl mitt folk och Pandu's söner,

1 då lystna efter strid de samlats där?

SANJAYA kvad:

Se'n han betraktat Pandu's söners skara, steg kung Duryodhana till Drona fram

2 med dessa ord: »Betrakta denna krigsmakt som tillhör Pandu's söner, och som ordnats med klokhet av din lärjunge, — en son

3 av Drupada! Se alla dessa hjältar och starka skyttar, väldiga som Bhima

och som Arjuna; — Drupada med vagnen,

4 Virata, Yuyudhana; Dhristaketu och Chekitana; Kashis bålde kung och Kuntibhoja, Purujit och Shaibya,

5 den väldige; — den tappre Uttamauja; — Subhadras son, den starke Yudhamanyu;

6 Draupadis ätt med sina starka vagnar. Hör även våra furstars namn, och känn, — o främste bland de återfödde du, —

7 de yppersta bland män i våra leder: Du själv och Bhishma, Karna, segrarn Kripa

8 Vikarna, Asvatthama, Saumadatti, och många andra hjältar, som försaka sitt liv for mig, och äro väpnade

9 med skilda slag av vapen, stridsförfarne. Dock ringa synes mig vår här, fast ordnad av Bhishma, medan deras synes väldig,

10 fast Bhima ordnat den; — så må då alla

11 försvara Bhishma, och ej fly ur striden!»

Nu blåste Kurus' ålderstigne stamfar den ärorike, i sin lur, som ljöd

12 liksom ett lejons rytande; och lurar och horn och pukor gåvo återsvar

13 med väldigt buller. — Från den andra sidan, på vagnen med de vita hästarna, besvarades den manande fanfaren av Krishna, Mästaren, samt av Arjuna, den höge Pandusonen, och de blåste

14 i tvenne lurar av gudomlig art; ty Han, som segrat över Sina sinnen, bar en av Jättens knotor danad lur, och Dhananjaya= Skattens vinnare (Arjuna). blåste »Gudagåvan».

15 Och Bhima, Vargabuken, blåste »Paundra»; Denna lurs namn är av omtvistad betydelse. och konung Yudhishtira, Kuntis son, och Nakula och Sahadeva blåste

16 i »Segern», »Honungstonen» och »Juvelen»; och Kashis höge kung, och Dhrishtadyumna, Virata och Shikandi, Satyaki

17 som aldrig böjts, Drupada och hans söner, Subhadras son, den mäktigt väpnade,

18 de blåste alla sina skilda lurar, vars genklang skalv i dina söners hjärtan, o Dhritarashtra, och som fyllde himlen

19 och jorden med sitt dån. — Men Pandus ättling, Arjuna, vars banér bar Apans bild,Bilden av apan Hanuman, den gudomlige Ramas bundsförvant i kriget mot demonen Ravana.

då han förnam att dina söners skara sig ordnat, och att pilarna och spjuten

20 snart skulle flyga, tog han upp sin båge och kvad till Den som kuvat alla sinnen:

ARJUNA kvad:

»Du Oföränderlige! styr min vagn

21 emellan båda härarna; — jag längtar att rätt betrakta dem, med vilka jag

22 i detta nyssbegynta krig skall kämpa, — att skåda dem, som här församlat sig och vilja tjäna uti stridens vimmel

23 sin furste, Dhritarashtras onde son.»

SANJAYA kvad:

Vid dessa ord av fursten styrde Krishna den fagraste bland vagnar mitt emellan

24 de båda härarna, — o Bharata, — just dit, där Bhishma, Drona och de andra av världens herrar ordnat sig till strid, och sade: »Skåda nu, o Prithas son,Pritha = Jorden.

25 hur Kurus skaror samlat sig tillhopa!» Och Prithas ättling såg, hur många fränder

27 och vänner stodo rustade till kampen på båda sidor; och han kvad med sorg:

ARJUNA kvad:

O Krishna! Då jag skådar mina fränder

28 som längta att få möta mig i strid, då svika mina lemmar, tungan låder invid min gom; jag darrar, och mitt hår

29 sig reser högt av fasa; — min lekamen blir het och bävande, GandivaArjunas båge. faller utur min hand, jag vacklar, och min själ

30 förvirras; — onda tecken, Keshava, Enligt några betyder Keshava »den hårfagre», enligt andra »den i vattnet slumrande.» omvärva mig! — Ej heller kan jag vänta att något gott skall bliva mig till del,

31 om jag i striden dräper mina fränder! Ty jag, o Krishna, önskar icke seger, ej heller kunglig värdighet och njutning. Vad är allt detta, — vad är själva livet

32 för människan? Se, de som giva tronen och nöjena ett värde, möta oss

33 med strid och död, — försaka liv och skatter

34 blott för att dräpa oss, — sin närmsta släkt. Och fast de vilja bringa död åt mig, o Madhus bane, önskar icke jag att döda dem, — nej, icke ens för väldet

i alla trenne världar, — mycket mindre

35 för någon jordisk tron. — Ack, glädjen flyr för alltid oss, — o Du som fäller härar, — om vi förgöra dessa syndare;

36 ty deras synder komma på vårt huvud. Så borde vi ju skona dessa söner av Dhritarashtra, våra släktingar; ty huru kunna vi, o Madhava,

37 väl fröjdas, om vi dräpa våra fränder? Fast deras tanke är på villospår, förvirrad genom lystnad, och ej ser att det är brott att plåna ut en släkt

38 och att bekämpa sina egna fränder, — säg, borde icke vi försaka synden, o Du som fäller härar? — vi, som inse,

39 hur mycket ont som föds av ätters död? Med varje ätt som slocknar, dör en dharma, — en helig ättehävd från urtids dar, —

40 och därigenom vållas laglöshet; av dennas välde ledas kvinnorna

41 till synd och brott, och kasterna förblandas; så föras ätterna och deras bane uti fördärvet; ättefäderna

42 berövas sina ris- och dryckesoffer, och alla kasters, alla ätters seder,

som hållits heliga se'n urtids dar,

43 fördärvas, dö och falla uti glömska. Det säges ju, att i en ädel ätt, vars dharma glömmes, lider hela ätten

44 en avgrunds kval av ättlingarnas skam. Ve mig! till vilken synd vi dragit ut! Av lust till herravälde sträva vi

45 att plåna ut vår egen släkt från jorden! Om Dhritarashtras söner höjde vapnen och dräpte mig i denna strids tumult förutan motstånd och förutan värn,

46 då vore sådant lyckligast för mig!»

SANJAYA kvad:

När furst Arjuna talat dessa ord på stridens fält, han släppte pil och båge

47 och sjönk mot vagnens bänk med dyster håg.

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Eviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

FÖRSTA KVÄDET

sålunda; och det kallas:

ARJUNAS NEDSLAGENHETS YOGA.

II

SANJAYA kvad:

Till honom, som av ömkan genomträngts och i vars ögon heta tårar stodo,

1 gav Madhus bane tröstande till svar:

HERREN kvad:

Vi slår ett nesligt klenmod, o Arjuna, din själ i farans stund, och stänger vägen

2 till äran och till himlen? Giv ej vika för denna vekhet, o du Prithas son! Den anstår icke dig; — fördriv din svaghet,

3 du fiendernas gissel! — upp till strid!

ARJUNA kvad:

O Madhus bane, säg! hur mäktar jag väl rikta dessa mina vassa pilar mot Bhishma och mot Drona? — Båda äro

4 min vördnad värda, o du stridens herre!

Bättre förvisso det är att leva av tiggareföda, än att i stridernas larm fälla en Guru*) och vän! Dräper jag själv de vänner jag har, de Gurus, som lärt mig, sudlas min seger av skam, fläckas min föda 5 av blod! Tvivel det synes mig värt, om segern vore mig önsklig; — vunne de seger i dag, vore det bättre förvisst, än om vi dräpte de män, som skänka livet dess värde, 6 all Dhritarashtras ätt, — dessa, som rusta sig nu. Svaghet trycker min själ, mitt hjärta tvekar i valet: 7 visa mig vägen du! led mig med tydliga råd! Led och lugna mig du; ty aldrig vinner jag friden,

8 bleve jag även i dag kung över himlar och jord!

SANJAYA kvad:

Så kvad den segersälle Gudakesha till alla sinnens kuvare; — med orden: 9 »Jag vill ej strida!» blev han åter tyst.

*) Guru — andlig lärare.

Då smålog Herren milt, o Bharata, och talte till den ångestfyllde fursten 10 på fältet mellan båda härarna:

HERREN kvad:

»Du sörjer dem, som icke böra sörjas, och söker smycka ut ett fåvitskt tal med ord av lånad visdom. — Vise män 11 begråta varken livet eller döden. Den stund har aldrig funnits, då ej Jag och du och dessa mänskofurstar levde, 12 ej heller skall den stunden nånsin slå. Då själen, kroppens furste, genomgått dess barndom, ungdom, mandom och förfall, då drar han hädan i en annan kropp; 13 den vise känner icke sorg däröver. O son av Kunti! stoftets närhet bringar så köld som hetta, fröjd såväl som kval; — 14 bär deras växling lugnt, o Bharata! Du furste ibland män, — odödligheten är blott för den, som ej av dessa plågas, som bär med jämnmod både fröjd och kval 15 och är ståndaktig. — Vad fåfängligt är, det har ej något väsen i sig självt; det verkliga hör aldrig upp att vara.

14

Den som i sanning skådar tingens väsen, 16 han inser även detta. Vet, att DET är starkare än allt vad DET har danat, 17 att intet kan förinta detta Enda. Det Enda är odödligt och oändligt och evigt lever Det; — blott former växla 18 och dö; — så kämpa då, o Bharata! Båd' den, som tror att anden mäktar mörda och den, som tror att han blir mördad, fela. 19 Han kan ej mörda, kan ej häller mördas. Han föds ej och han dör ej; han är till och upphör ej att vara: aldrig född, beståndande, evärdlig, oförgänglig, 20 han dör ej, om än hans lekamen dödas. Vem känner denne oförgänglige, som aldrig född och evigt oförminskad *förbliver vad han är*,— vem känner honom, 21 och tror dock att han dräper eller dräpes? Nej, som en mänska kastar av en klädnad som slitits ut, och tager på en ny, så tager den, som bor i kroppens skepnad, 22 en nyfödd kropp, så snart den förra dött. Han såras ej av vapen, brännes ej av elden, dränkes ej av vattuflöden, 23 förtorkas ej av ökenvindars fläkt.

Osårbar, oförtärbar, outgrundlig, alltgenomträngande, beståndande, 24 uråldrig och orubblig och ovansklig, fördold, ofattlig, evig kallas han; om du som sådan känner honom, säg, 25 vi sörjer du väl den, som aldrig dör? Men även om du tänker dig, att han beständigt födes och beständigt dör, — o hjälte med den starka armen du, 26 om även så du tänker, sörj dock icke! Ty vad som fötts, det måste dö en dag och vad som dött, det måste åter födas: 27 sörj icke denna evigt givna lag!

Se, tingens början är i det fördolda, blott deras varas mitt är uppenbar, och deras ändalykt är åter dold. 28 Vad rum för klagan ges det häruti? Det ses av en med undran, och en annan förtäljer det med undran, och en tredje 29 med undran lyss därpå, och alla gäckas. Den, som i kroppen dväljes, kan ej såras; 30 sörj därför ingen död, o Bharata! Se blott uppå din kungaplikt! — en hjälte 31 med glädje hälsar en rättfärdig strid;

då själv den honom sökt, o Prithas son, 32 han ser i den en öppen väg till himlen. Men om du ej vill kämpa denna kamp, fastän rättfärdigheten bjuder så, — då viker du ifrån ditt samvets bud 33 och syndar mot din plikt och mot din ära. Till evig tid du nämnas skall med blygd, och skam är tyngre för den ädelborne, 34 än själva döden. — Alla skola tro, att du av feghet flytt; och de, som förr ha skådat upp till dig som till en hjälte, 35 de skola blicka på dig med förakt; bland fienderna skola klaffare med föga höviskt tal dig smädligt håna: 36 ges det väl värre öde för en kung?

Om du i striden dör, är himlen din, och segrar du, skall du besitta jorden: stå därför modigt upp, o Kuntis son! 37 — omgjorda dig till strid, och tag med jämnmod båd' lust och kval, förlust och seger; — kämpa 38 för pliktens skull, så sker det utan synd. Så lärer Sankhya-skolans visdom; lyssna till Yoga nu, du Prithas ättelägg!

Om du av denna blivit genomträngd, 39 skall du befrias ur din handlings bojor.

I Yoga går ej någon kraft förlorad, ej häller sker där överträdelse. Ett ringa grand av denna vishet skyddar 40 mot mycken fruktan. —

En beslutsam själ är sammanriktad mot ett enda mål, du Kuru-ättens fröjd; — en obeslutsam 41 är skingrad och förströdd för alla vindar. En kortsynt dåre talar blomsterspråk med sinnet fånget uti Vedas bokstav, 42 och säger: »Endast detta finnes till!» Med självsjuk själ, med himlen som sitt mål, han strävar efter fröjd i nästa liv 43 och tror sig vinna den med bön och offer. Vid makt och glädje klänger han sig fast, med sinnen fångna uti slika läror: — för honom är ej denna Visdom gjord; 44 den kräver stadig blick på Gud allena. I Vedas läras världens trenne krafter; Gunas, Naturens trenne krafter, egenskaper eller drifter- Jmfr- XVIII:de kvädet.

men höj dig över dessa krafters spel, Arjuna, höj dig över varje motsats, försaka alla dina egodelar, 45 var trofast i din renhet, full av SJÄLVET. För en Brahman, vars själ är full av ljus, blir läsningen av Vedas lik en brunn 46 för den, vars hela fält är översvämmat. Din omsorg gälle gärningen allena, och ej din gärnings frukter; — låt ej dessa förleda dig att handla, eller fjättra 47 din höga själ i dådlöshetens band!

O Dhananjaya, då du handla vill, försänk dig uti enhet med det Högsta; försaka varje jordisk lustas boja, förbliv i jämnvikt så vid nederlag 48 som seger: jämnvikt är ett namn för Yoga. Och handling står dock ojämförligt lägre än klarsynthetens Yoga, — sök din tillflykt, o Dhananjaya, i Förnuftet Självt; 49 ty den, som söker lön, är ömkansvärd. Då man försänkt sig i Förnuftet Självt, då blir man frigjord, så ur onda dåd som ock ur goda; fäst din själ i Yoga; 50 med Yoga vinnes färdighet i handling.

Den Vise, enad med Förnuftet Självt, försakar handlingarnas alla frukter, och frigjord utur födelsernas bojor, 51 han når den högsta himlens salighet. När du har brutit alla villors fjättrar, då skall du höja dig till liknöjdhet 52 för allt vad du har hört och skall få höra. När du har höjt dig över skriftens bokstav och nått fullkomlig frid uti din själ, försjunken uti djup betraktelse, 53 då skall du hinna Yogas ljusa höjd.

ARJUNA kvad: På vilka tecken skall jag känna den, som vunnit sinnets frid, o Keshava, och är ståndaktig i sitt skådande? 54 Går, sitter, talar han som andra män?

HERREN kvad: Den man, som övergiver hjärtats lystnad, o Prithas son, och glädes blott av SJÄLVET, 55 han blir ståndaktig, — känner intet kval i smärtans stund, och lockas ej av njutning; han bindes ej av lidelsernas bojor, av fruktan, hat och vrede, och han kallas56 en helig man och en ståndaktig själ. Vad hända må av ljuvligt eller lett, är dock hans ande fri på varje håll, och känner varken lystnad eller avsky; 57 — han eger verklig jämnvikt i sin själ. Sköldpaddan drager in på alla sidor var sårbar lem; så drager ock den vise vart själens sinne från dess föremål, 58 och så han vinner jämnvikt i sin själ. Då svinna alla sinnesföremål för den, som har sin boning uti kroppen, de fly och lämna endast saknad kvar men även själva saknaden försvinner, 59 då själens blick har sett det Allrahögsta. Om kroppens sinnen väckas hos den vise, då, son av Kunti, draga de hans själ 60 till denna jord, trots allt hans strävande. Så må han därför kuva dem, och sitta med inre frid, med Mig som högsta mål; ty den som kuvat alla sina sinnen 61 har vunnit verklig jämnvikt i sin själ. Den själ, som lever uti sinnevärlden, blir bunden vid sin tankes föremål; av denna bundenhet uppkommer lystnad, 62 av lystnad vrede och av vrede irring;så höljes minnet uti djupa töcken, 63 Förnuftet svinner, människan förgås. Men den som gett sig själv i SJÄLVETS våld och kuvat självet, går med fria sinnen bland alla föremål; — han lockas icke 64 och stötes icke bort av någonting. Då stiger lugnet in uti hans själ och släcker alla smärtans vilda lågor; 65 — är hjärtat lugnt, får även tanken frid. För den som ej har själens harmoni, fins själens samling ej, och ej Förnuft; förutan själens samling fins ej frid 66 och hur kan utan frid det finnas lycka? Om själen följer med ett sinnes irrfärd, den kastas redlöst kring, liksom ett skepp 67 som driver med en storm på vilda vatten. Därför, o hjälte med den starka armen, om alla sinnen stängts fullkomligt till 68 för sina föremål, blir jämnvikt vunnen.

Det som är natt för alla varelser, är vaksamhetens tid för den som söker; men dagens ävlan, liv och kiv och strävan 69 är mörker för den Helige som ser. Må varje längtan, varje jordisk lystnadförrinna i hans själs omätlighet, som floder falla ut i Oceanen: den tager mot de vilda böljorna och ligger stilla uti ändlös ro. 70 Han eger frid; — ej så den lystnes själ. Den som försakar varje jordisk lust och går sin väg i livet utan längtan, 71 i frid och ödmjukhet, skall finna ro. Se, det är friden i det EVIGA, och den, som nått det, vandrar mer ej vilse. Den som förblir ståndaktig in i döden, 72 han ingår uti Guds Nirvanas frid.I Västerlandet är det en vanlig villfarelse att tro, att Nirvana betyder »förintelse». För min del skulle jag, efter studier av brahminers och buddhisters egna skrifter, snarare vilja återgiva ordet med »föralltelse» — en process vilken visserligen möjliggöres först genom vår egoistiska lägre naturs »förintelse». *N. Rbg.*

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Eviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

ANDRA KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM SANKHYAFORSKNING.

III.

ARJUNA kvad:

O Du som fäller härar, — synes Dig, att vetande är mera värt än handling? vi sänder Du mig då, o Keshava, 1 till kriget, — denna fruktansvärda handling? Med detta tal, som strider mot sig självt, förvirrar Du min tanke; — säg mig då 2 hur saligheten bäst och säkrast vinnes!

HERREN kvad: I denna världen fins en dubbel väg, som nyss Jag sade, — o du rene hjälte! den kunskapsrikes — Sankhya's — väg till Yoga, 3 och Yogi'ns väg av handlingar och dåd. Ej vinner mänskan frihet från att handla i det hon söker dådlöshetens ro; 4 ej heller når hon så fullkomligheten.Ty ingen mäktar ens ett ögonblick att verkligt skilja sig från varje handling: varenda mänska drives jämnt därtill 5 på grund utav Naturens trenne krafter. Gunas. Jmfr. noten sid. 18. Och sitter någon stilla, styrande i yttre måtto handlingens organ, men ruvande i tanken på det yttre, på sinnena och deras föremål, 6 då må han kallas hycklare och dåre. Men, o Arjuna, den som fullgör Yoga förmedelst handling, men behärskar jämnt med själen varje sinne, och som kuvar förutan lidelse sin handlings verktyg, 7 han är en värdig man och Karma-yogi. Så må du ständigt verka i det goda, ty verksamhet står över dådlöshet; om du i sanning vore overksam, då kunde ej ens kroppsligen du leva, 8 fullbordande din pilgrimsfärd på jord. Men hela världen fjättras genom handling, emedan ej dess handling är ett offer: så må du offra all din lidelse, 9 o Kuntis son; — då blir du fri från handling.

25Då Herren lät all mänsklighetens själar utur Sitt inre väsen stråla ut, då skapte Han sin lag om offret även, och sade: »Växen och föröken eder 10 igenom denna! — vare den er lycka! Av denna skola Ljusets AndarDevas. näras, och Ljusets Andar skola nära er, 11 — så skola alla nå det högsta goda. Ty, närda genom offret, skola De beskära edra önskningar fullbordan.» — En rövare är den, som tager gåvor 12 av Dem, och ger Dem intet vederlag. Om du har offrat först åt Ljusets Andar, då må du äta resten utan synd; men den som äter för sin egen skull 13 förutan fromhet, är en syndare. Av föda näras alla varelser, och föda uppstår endast genom regnet, genom gudomens utgjutande, *N. Rbg.* och regnet näres genom offer; — offer 14 är icke möjligt för en dådlös man. Av Brahma äro alla handlingar, och Brahma av den Oförgänglige, det må du veta; — därför är den Högste,

15 den Evige, i varje offerhandling. — Den som ej följer detta kretslopps välvning på denna jord, han syndar i sitt liv, han gläds i sinlighetens värld, och fåfängt 16 förgår hans levnad, o du Prithas son! Men den som gläds åt SJÄLVET, — som i SJÄLVET är tillfredsstäld och säll i SJÄLVET, — intet 17 står mer att önska för en sådan själ. Han har ej lust till denna världens ting, ej heller till att avstå dessa ting, 18 ej heller fjättras han av något väsen. Så må du fylla varje plikt, och handla, men icke fjättras mer av någon handling. 19 Ty den, som handlar så, han når det Högsta. Blott genom handling är det, som Janaka och andra helgon nått fullkomningen: så fäst din blick på världens välfärd du, 20 och fullgör handlingar, som plikten bjuder! Vadhälst en stor och ädel man har gjort, står som exempel inför världens ögon, 21 och tjänar andra män som förebild. De trenne världarna, o Prithas son, omsluta intet, som Jag måste göra, och intet ouppnått för Mig, som Jag22 med handling kunde nå; — dock handlar Jag. Ty skulle Jag ej handla utan avbrott och ideligen, utan att förtröttas, — då skulle alla följa Mitt exempel, 23 o Prithas son; — då skulle alla världar i spillror störta samman; och Jag bleve en orsak då till kasternas förblandning 24 och till fördärv för alla varelser. Men som en ovis man av lystnad handlar, o Bharata, så bör den vise handla förutan att av någon lystnad drivas, 25 med hågen riktad blott på världens väl.

Må ej den vise grumla sinnesfriden hos den som icke vet, och därför drives till handling ständigt av sin handlingslust; han handle så i harmoni med Mig, 26 att allas handling därutav förljuvas. Naturens trenne krafter alstra handling, och de allena; — självet, som bedrages 27 av självuskheten, säger: »se, jag handlar!» Men, o du hjälte med den starka armen, då mänskan helt har genomskådat detta, och känner dessa krafter, egenskaper och drifter, deras yttringar och arter,

då säger hon: »Se dessa krafter spela 28 bland andra krafter;» — hon är oberörd. De, vilka gäckas av Naturens
krafter, de fjättras ock av dessa krafters spel; den, som har hunnit vishetens fullkomning, 29 bör icke störa dessa
dårars ro. Med all din tanke vilande i SJÄLVET, och offrande din handling jämt åt Mig, så gånge du till striden,
fri från hopp 30 och själviskhet, för hågens oro botad. De mänskor, vilka följa denna lära med hågen full av tro
och fri från klander, 31 de lösas ock från varje handlings band. Men de, som lyssna endast för att klandra och
icke följa läran, äro dårar, som icke ega verkligt vetande; 32 dock vet, att deras lott är att fördärvas. Den vise
följer även sin natur, 33 som andra varelser: vad båtar klander? Begär och avsky för vad sinligt är, ha rot i
sinnena; — må ingen falla i deras bojor; — båda äro hinder 34 för den som vandrar uppå livets väg. Långt bättre
är att fylla egna plikter, om även ringa, än att fylla andras,

om även detta göres helt och fullt Att dö för egna plikter, det är stort 35 En annan mänskas plikt är full av faror.

ARJUNA kvad: Men säg mig, höge Lärare: vad är det, som driver mänskan att begå en synd 36 emot sin vilja,
likasom av tvång?

HERREN kvad: Jo det är Kama, det är lust och vrede, som föds av rastlöshetens egenskap, den vilda rajas, vilken
fläckar allt 37 vad den berör, — vår fiende på jorden. Som spegeln höljs av dam, som eld av rök, som fostret
slutes in i moderlivet, 38 så slutes denna värld i rajas' famn; — så höljes visdomen i ständigt dunkel av denne
fiende till varje vis 39 i form av lust, omättlig liksom elden. Dess säte är i sinnena, i tanken och i
FörnuftetBuddhi. — dessa bli dess verktyg, omhölja visdomen, och kroppens herre 40 förvirras utav dem; —
men du, behärska

din håg, o främste ibland Bharatas, förgör inom dig detta syndens näste, 41 som hindrar dig att varda vis och fri!
Väl äro dina sinnen mäktiga, och ännu mäktigare dina tankar, och ännu högre står Förnuftet; — högst 42 av allt
och mäktigast är likväl HAN. Och då du funnit HONOM, som är högre än varje tanke, än Förnuftet självt, då må
du kuva självet genom SJÄLVET, o hjälte med den starka armen du, och dräpa fienden i Lustans skepnad, 43 hur
svår att krossa än han synes dig!

*

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Eviga, — skriften om Yoga. —
samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

TREDJE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM HANDLING.

IV.

HERREN kvad:

Jag tydde fordom denna höga lära för Vivasvan; av honom undervisad 1 blev Manu vis, Ikshvaku följde honom;
så togo Visdomskungar läran mot från släkte och till släkte. — Småningom i seklers lopp blev hon likväl
förvanskad, du fiendernas gissel! — Oförvanskad 2 av Mig du hört den för din trohets skull, 3 och se, den är all
hemlig visdoms höjd!

ARJUNA kvad:

Du föddes ju långt efter Vivasvan; hur skall jag då förstå, att Du förklarat 4 Din läras bud för honom, på hans
tid?

HERREN kvad: Båd' du och Jag ha levat många liv, 5 Arjuna! — Du har glömt dem, icke Jag. Fast Jag är evig,
ofödd och förvisso det sanna SJÄLVET, alla väsens Herre, och ruvar över all Min skapelse, så föds Jag likväl i
denna värld 6 av egen vilja och av egen makt. När rätten vacklar och det onda segrar, 7 då träder själv Jag fram,
o Bharata. Jag föds på nytt i varje tidevarv till dygdens skydd, till lastens undergång, 8 och för att lägga säker

grund för rätten. Och den som känner så Min gudabörd och vart Min verksamhet i sanning syftar, han övergiver
kroppen, födes ej 9 på nytt, Arjuna, utan hinner Mig. Befriad ifrån lystnad, hat och fruktan, och fylld av Mig,
med Mig som tillflyktsort, och renad uti visdoms helga eld, 10 har mången redan funnit väg till Mig. Och hur än
människorna nalkas mig, så vill ock Jag välkomna dem; ty vägen 11 från varje håll är Min, o Prithas son! De,
vilka önska jordisk framgång, offratill Ljusets Andar; — mänsklig framgång skördas 12 förvisso lätt av
handlingarnas sådd. De fyra kasterna ha sprungit fram ur Mig, på grund av skilda egenskaper och handlingar; —
så vet, att Jag dem alstrat 13 ur det som, outtömligt, aldrig handlar. Ty inga handlingar beröra Mig, ej heller
trängtar Jag till deras frukter. Om någon fattar Mig på detta sätt, 14 då binds han ej av sina handlingar. Det visste
våra fäder, och de sökte befrielse på handlingarnas väg; 15 så handla du som de i fordomtima. »Vad är då
handling, vad är vila?» — Frågan är svår att lösa även för en vis. Men Jag skall tyda dig all handlings väsen; 16
om du förstår det, är du fri från skuld. En hemlighet är handlingarnas väg: man måste lära skilja mellan handling
17 och vrånga handlingar, och vilans ro. Den, som i vilan skådar verksamhet och som i verksamheten skådar vila,
18 han är i vila, även då han verkar. Den kallas Vis av visdomsfyllde män, vars alla dåd förbliva oberördaav
lystnaden, — vars alla verk förbrännas 19 av visdoms eld. — Han övergiver allt och bindes ej av handlingarnas
frukter, är ständigt lugn, och söker ingen tillflykt; 20 han är i vila, fastän stadd i handling. Han hoppas intet,
härskar i sitt sinne och i sitt själv, har lämnat varje åtrå 21 och syndar ej, — hans kropp allena handlar.
Fullkomligt nöjd med vad som utan möda beskäres honom, — fri från motsatsparen, från avund fri, beständigt uti
jämnvikt vid nederlag som seger, — binds han ej 22 av någon handling, även då han verkar. För den, som hunnit
lugn och harmoni, för den, vars lystnad dött, vars hela tanke är fäst i visdomen, — vars handlingar förrättas
såsom offer åt den Högste, 23 för honom smälter varje handling bort. BRAHMAN = Det EVIGA. är offergåvan,
offersmöret och offerelden, där de båda offras av offraren, som även är BRAHMAN; och den som under
offerhandlingen betraktar helt och fullt BRAHMAN, skall hinna 24 BRAHMAN i sanning. — Några Yogis
offratill Ljusets Andar, medan andra gjuta 25 i elden offer åt BRAHMAN allena; av några gjutas alla kroppens
sinnen i återhållsamhetens offerlågor; av andra gjutas sinnesföremålen 26 i kroppens alla sinnens offereldar; av
några gjutas sinnenas funktioner och livsfunktionerna uti den eld, som tändes av den enhet, vilken vinnes 27 av
självbehärskning; — andra åter offra sin rikedom, sin Yoga och sin bot, sin tysta forskning och sin visdoms
skatter; — de äro män med sammanriktad håg 28 och bära frukt i sina helga löften; — och ännu andra offra
andedräkten som blåses ut, i den, som drages in, och den som drages in i den som utgår, och häjda så sin andning
in och ut 29 i ständig strävan att behärska den Syftar på vissa ockulta metoders utövare. *N. Rbg.*; och andra åter
följa vissa stadgar för dryck och föda, gjutande sin lifsfläkt i andras livsfläkt. Alla dessa känna vad offer är, och
renas genom offer 30 från sina synder. Alla de som leva

av återstoder av sin offergåva, de gå till det ovanskligt EVIGA. Men den som icke offrar, hör ej hemma 31 i
denna värld, — långt mindre i den nästa. Sålunda bäras många skilda offer av skilda arter fram inför
BRAHMAN, och alla dessa alstras genom handling. 32 Om du har fattat detta, är du fri. O fiendernas gissel!
visdomsoffret står framom offrandet av föremål. 33 I visdom innebor all handlings fullhet, o Prithas son! — Så
lär dig inse detta förmedelst tjänande, förmedelst forskning och lärjungskap. De vise, vilka skåda 34 till tingens
väsen, skola lära dig. Och då du lärt dig vishet genom dem, då skall du mer ej falla i förvirring, o Pandus ättling!
ty då ser du allt 35 i SJÄLVET, och följaktligen i Mig. Om än du vore störst bland syndare, skall över syndens
hav du färdas trygg 36 på vishets färja. — Vishets eld förbränner all handling, o Arjuna, såsom elden 37
förbränner ved till aska. — Sannerligen, det finnes ej i denna värld en luttringså hög som vishet. — Helgad
genom Yoga, 38 når mänskan SJÄLVET i behaglig tid. Ett hjärta fullt av tro blir fullt av vishet, och vis blir den,
som kuvat sina sinnen; och den som vunnit vishet, vinner frid, 39 — den Högsta Friden, dit han ingår snart. Men
varje kunskapslöst och tvivelsjukt och trolöst själv går till sin undergång; — en själ som tvivlar eger intet mer 40
i denna värld, ej heller i den nästa, och har förlorat lyckan. — Den som klyver sitt tvivel, — den som avstår varje
handling förmedelst Yoga, — den som SJÄLVET styr, 41 han bindes ej av handling, Dhananjaya! Så klyve du
med vishets skarpa svärd ditt tvivel, som är fött av brist på insikt, och bor uti ditt hjärta! Fäst din själ 42 i Yoga!
Upp, o Bharata, till strid! *

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det EVIGA,—skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

FJÄRDE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM VISDOM.

v.

ARJUNA kvad: Du prisar handlingens försakande, och sedan prisar du dock även Yoga. Så giv mig klart och tydligt då besked, 1 och säg mig, vilkendera som är bättre?

HERREN kvad: Försakandet och handlingarnas Yoga nå båda salighetens höjd till slut; — men handlingarnas Yoga är förvisso

2 förmer, an handlingens försakande. En jämn försakare är den, förvisso, som varken känner lystnad eller hat; ty han, o hjälte med den starka armen, är fri från motsatskedjans par, och lätt

3 han kastar av sig slaveriets boja.

39Ett barnsligt tal, som röjer brist på visdom, det är, om någon skiljer forskningen och religionen åt. — Om någon följer

4 den ena till dess slut, bli båda hans.

Det rum dit forskarn av sin forskning ledes,

nås även av det fromma helgonet;

och den som ser, att religion och forskning

5 i grunden äro ett, han ser i sanning. Men tung är dock försakelsernas väg,

— o hjälte med den starka armen du, — för den, som ej har Yoga; men ett helgon, som sänkt sig uti Yogas harmoni,

6 med lätthet når hans själ det EVIGA. Han lever uti Yogas harmoni

med renat själv, av SJÄLVET helt behärskad, med varje sinne kuvat, ty hans SJÄLV är ett med SJÄLVET uti allt som är.

7 Och om han även synes stadd i handling, förblir han oberörd. Harmoniskt fridfull, han tänker ständigt: »Jag är utan handling!» ty han har sett till tingens innersta;

och vare sig han vidrör eller ser,

hör, luktar, smakar, rör sig eller sover,

8 drar andan, talar, tager eller giver, och öppnar eller sluter ögonen,

40han tänker blott: »Se, mina sinnen leva 9 bland sinnesföremålen; — icke Jag.» Från honom, som i handling inbegripen, beständigt handlar i det EVIGA, och avstår varje böjelse, — från honom skall synden falla bort, som vattenstänket

10 från lotusblommans blad. —

En helig man, som övergivit varje böjelse, förrättar varje handling blott med kroppen, med tanken, med förnuftet, eller även

ii med kroppens sinnen, blott för självets rening. Och då han avstått handlingarnas frukt, då hinner han i ständig harmoni till evig frid; — men den som oharmonisk

12 av lystnad drivs och längtan efter lön,

han fjättras av sin längtan. — Den som avstår

i tanken ifrån alla handlingar,

han bor som herre uti kroppens stad

med nio portar, — handlar icke mer,

13 och förorsakar heller ingen handling.

Se, världens Herre skapar varken handling, idén om handling eller någon frukt av handling; — alla dessa alstras fram

14 av varelsernas eget, yttre väsen.

Men ingens onda eller goda dåd

tas mot av Herren; — visdom höljs av villa,

15 och varelserna vilseledas så.

Men i den själ hos vilken villan dräpts av SJÄLVETS visdom, lysande som solen,

16 där röjes strålande det Allrahögste

Med tanken fäst i DET, i DET försjunkna, ståndaktiga i DET, — hängivna helt åt DET, — gå slika mänskosjälar fram uppå den väg, där ingen återvänder,

17 och visdomen har skingrat deras synd. Den vise mannen ser med samma blick på en av ödmjuk visdom fylld Brahman, en ko, en elefant, en lärd, en hund,

18 och en som livnär sig av hundens kött. Ja, redan här på jord är allt besegrat

av dem, vars själ är stadd i ständig jämnvikt; det EVIGA är stadigt och ovanskligt,

19 de dväljas därför i det EVIGA. Med oförvillad, aldrig rubbad insikt, och ständigt fäst uti det EVIGA, förbliver den, som känt det EVIGA, och fröjdas ej åt det som är behagligt,

20 och grämes ej av något obehag.

Och den, vars själv ej fjättras av beröring

med yttre ting, och glädes blott i SJÄLVET, — vars själv är statt i ständig harmoni med det som EVIGT är, igenom Yoga,

21 hans lycka nås ej av förgängelsen.

Men varje fröjd, som alstras av beröring med yttre ting, är moder till ett kval; ty vad som börjat, måste ha en ände;

22 — av sådant glädes ej den vises själ.

Om någon lärt sig av sitt jordeliv,

förr'n han av döden nåtts, att lugnt fördraga

den storm, som fötts av lust och lidelse,

23 då har han harmoni, — en lycklig man! Säll i sitt inre, salig i sitt inre

och i sitt inre upplyst, vandrar han en helig Yogi, till det EVIGA,

24 och når det EVIGAS Nirvanas frid. Och Guds Nirvana nås av varje vis

vars synder dödats och vars tvåfald upphävts, vars själv behärskas, och som eftersträvar

25 att bringa välfärd över allt som är. Och Guds Nirvana är hart nära den,

som känner väl sig själv, och skiljt från sig sin lust och lidelse, och kuvat tanken

26 och kuvat sin natur. — Den helige,

43som utestänger allt vad yttre är,

vars blick är fäst emellan ögonbrynen,

vars näsborrs-andning rör sig lugnt och jämnt

27 och lika mycket in och ut, — som härskar i sitt förnuft, sitt sinne och sin själ,

och har befrielse till enda mål,

samt kastar bort för evigt lust och lystnad

28 och varje fruktan, — han är verkligt fri! Då han i Mig har skådat den som njuter allt offer och all bot, och den som härskar i alla världars krets, och den som älskar

29 vad hälst som än är till, han hinner Frid.

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Eviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, —lyder det

FEMTE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM HANDLINGENS FÖRSAKANDE.

44VI.

HERREN kvad: En man, som fullgör allt vad plikten bjuder förutan lust till handlingarnas frukt, må kallas en försakare och Yogi, — men icke den, som överger sin härd

1 och avstår från att offra och att bedja. *) Du må förstå och veta, Pandus son, att det, som mänskor kalla att försaka, just det är Yoga; — ingen blir en Yogi,

2 om ej han avstår från sitt önskande

för morgondagen. **) — Den som söker Yoga, skall finna vägen uti handlingar;

*) Försakare — Sannyasi; helgon — Yogi. En Sannyasi tänder ingen offereld och fullgör varken offer eller ceremonier; men blotta utelämnandet av dessa, utan verklig fromhet, skapar icke en verklig Sannyasi.

**) Från att i inbillningen uppgöra framtidsplaner.

45— om samme man har hunnit Yogas tron,

3 blir sinnesfrid den mannens rätta väg. Då han ej känner sinnevärldens fjättrar och handlingarnas band, — då han försakat sin önskan och sin sorg för morgondagen,

4 då säges han ha hunnit Yogas tron.

Så må han höja självet genom SJÄLVET, och ej i självet känna sig betryckt, ty SJÄLVET är förvisso självets vän;

5 — och SJÄLVET är dock åter självets ovän. I den, hos vilken SJÄLVET kuvat självet, är SJÄLVET visserligen självets vän; — hos den, som ännu icke kuvat självet,

6 blir SJÄLVET vredgat som en fiende.

Det högre Självet hos en SJÄLV-behärskad och fridfull man, är lugnt i köld och hetta,

7 i lust och nöd, i ära och förnedring. En Yogi som har kuvat sina sinnen,

som glädes blott av vishet och av kunskap, som är ståndaktig, som med samma blick betraktar både sten och gull

och mull, —

8 en sådan Yogi kallar man harmonisk. Han ser på vänner och på fiender, på främlingar och obekanta män

från andra land, och på sin närmsta frände,

på brottslingen och den rättfärdige 9 med samma oväld; — han står högt, i sanning! Må Yogin städse egna sig åt Yoga, förbliva ensam i ett hemligt rum, med kuvat själv och kuvad tanke, — frigjord 10 från lust och hopp. — Uppå en fläcklös ort, i stadig ro på ett orubbligt säte som själv han byggt, ej högt, ej heller lågt, av kläde, skinnet av en svart gasell

11 och Kusha-gräs, som bäddats på varann, *) där må han sammanrikta all sin håg

och kuva varje tanke, varje sinne, ståndaktig där han sitter, övande

12 sin Yoga för att rena helt sitt själv. Med kroppen, huvudet och halsen raka, orubblig och ståndaktig; med en blick

13 som icke ser, uppå sin nästipp fäst, med självet fridfullt, oförskräckt och fast i Brahmachari'ns löfte, och med hågen behärskad, tänkande på Mig, harmonisk,

14 må längtansfullt han så förbida Mig. En Yogi, som beständigt så förenas

med SJÄLVET, och som härskar i sin håg,

*) Dessa tre stoff sägas ha en symbolisk betydelse.

N. Rbg.

han går till Friden och till Saligheten, 15 — den högsta Salighet, som bor i Mig.

I sanning, fråssarn hinner icke Yoga, ej heller den som överdrivet fastar; ej heller den som sover alltför mycket,

16 ej heller den som vakar överdrivet. Men den som för ett regelbundet liv och slumrar in och vaknar regelbundet och äter lagom och förströr sig lagom, —

17 en sådan man kan finna frid i Yoga.

Med tanken kuvad och i SJÄLVET fäst, och fri från längtan efter allting önskvärt,

18 så kallas han »harmonisk». — Vid en låga som lyser stadigt på en vindlös ort, förliknas Yogin med behärskad tanke,

19 som uti SJÄLVETS Yoga sänkt sin själ. Då sinnet kuvats genom Yoga-tjänst,

20 då självet skådar SJÄLVET genom Självet, då själen *) bortom sinnevärlden fattar

den högsta salighet och hinner den, och aldrig lemnar mer det Verkliga,

*) Buddhi.

21 se'n hon en gång har slagit rot däri, och intet ser som vore mera värt,

22 och ej av någon smärta rubbas mera, — se, detta kallas Yoga, denna frihet

från smärtans fjättrar; — och vid denna Yoga bör Yogin fästa sig med modig håg

23 och med ståndaktig övertygelse.

Se'n varje lust hans fantasi har alstrat har övergivits, — se'n hans själ har kuvat

24 på alla håll vart sinnenas förbund, må han uti sin insikt vinna ro

och steg för steg förvärva stadighet; se'n han i SJÄLVET fäst sin hela tanke,

25 må han ej tänka mer på något ting. Så ofta tanken vacklande och vild

vill irra bort, — må han med strama tyglar tillbakahålla den, och tvinga den

26 inunder SJÄLVETS lydnad. — Saligheten blir Yogins lön, vars själ är full av frid, vars lidelsenatur är bragt till ro,

27 som syndfri nått det EVIGAS natur. Då självet bragts till ständig harmoni, och Yogin så har bortlagt varje synd, — då njuter han en ändlös salighet,

ty det är honom lätt att sänka sig

4928 uti det EVIGA. — I Yogas frid

ser självet, huru SJÄLVET dväljs i allt,

29 och allt i SJÄLVET; allt är Ett för honom. Och den som skådar Mig i alla ting

och alla ting i Mig, — han skall ej mista

30 Mig mer, ej heller skall Jag mista honom. Försjunken i det Enda, då han vördar

i alla väsen Mig, — en sådan Yogi,

31 hur än han lever, lever han i Mig.

Och den som överallt i SJÄLVETS likhet ser likhet uti allt, båd' ljuvt och lett,

32 han, o Arjuna, är fullkomlig Yogi.

ARJUNA kvad:

O Madhus bane! denna Yogas art som du förlägger uti sinnets jämnvikt, jag finner ingen säker grund därför,

33 beroende på rastlöshet; — ty hågen o Krishna, är i sanning utan rast

Den är så häftig, stark och svår att böja,

34 att den mig syns okuvlig liksom vinden.

HERREN kvad:

Förvisst, o hjälte med den starka armen, är hågen utan rast och svår att kuva;

dock kan den kuvas genom ständig övning

35 och genom frihet ifrån lidelse.

Ett själv, som ej behärskas, synes Mig

ha svårt att hinna Yoga; — men om kraften

36 är lämpligt riktad av en SJÄLV-behärskad, kan Yoga hinnas. —

ARJUNA kvad:

Men en obehärskad, vars själ är full av tro, — hur går det honom, o Krishna? — ty hans sinne vandrar bort

37 från Yoga, och han vinner ej fullkomning. Förstöres han, o du med starka armar,

då han från båda har begått ett avfall, i det han fåfängt sökt det EVIGA?

38 — rivs han itu, som molnet av en stormil? Så skingra Du, o Krishna, detta tvivel,

39 ty ingen annan mäktar skingra det.

HERREN kvad:

O son av Pritha, undergången väntar förvisso icke någon sådan själ i denna värld, ej heller i den nästa. Om någon strävar till rättfärdighet,

— o du som är Mig kär, — då går hans väg 4° förvisso icke neder till fördärvet.

Då han har nått beröring med de världar, där rena mänskor öva rena dåd, och dvalts hos dem en tallös räcka år, då födes han, som avföll ifrån Yoga,

41 i ett rättfärdigt och välsignat hus,

— (kanhända i en släkt av vise Yogis,

42 men sådan börd är svår att nå på jord). Och sedan återfår han, vad han vunnit uti sin förra kropp, och strävar åter,

43 — o Kuru-ättens fröjd! — att nå fullkomning, Hans förra strävan griper omotståndligt hans själ; — ja, blotta längtan efter Yoga

44 är nog att föra sökarn bortom ordet

om Gud, till högre världar. — Men en Yogi som träget strävar, som har blivit ren från alla synder, som fullkomnat sig igenom många födelser, skall hinna

45 det högsta målet. — Större än asketen, ja större än den Vise, är en Yogi;

en Yogi överträffar dem som handla;

46 — så bliv en Yogi, o Arjuna, du!

Och den som full av andakt dyrkar Mig och dväljs i Mig uti sitt inre SJÄLV,

han synes Mig bland alla Yogis bäst 47 och full utav den högsta harmoni.

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Kviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

SJÄTTE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM SJÄLVKUVANDE.

53VII.

HERREN kvad:

Med tanken fäst vid Mig, o Prithas son,

beständig uti Yoga, se'n du sökt

din tillflykt uti Mig, — hur du skall känna

1 Mig helt och hållet, må du höra nu. Jag vill förklara dig den visdomslära fullständigt, vilken sen du hört den helt,

2 dig intet mera återstår att lära.

Av tusen mänskor strävar knappast en

att nå fullkomlighet; — av dem som lyckas

3 fins knappast en, som känner Mig i grund.

Jord, vatten, eld, luft, eter, själ, förnuft och själviskhet, — se där en åttafaldig

4 indelning av Naturen, — Min Natur.

54Men detta är det lägre. — Skåda nu Mitt högre Väsen, livets element,

5 som uppehåller världen. — Må du veta att detta alstrar alla varelser.

Jag källan är till världens vardande

6 och uti Mig den löses åter upp. Det finnes intet högre, Dhananjaya, än Jag. På Mig allena hänger allt

7 som pärleraden hänger på sin tråd. Jag är det läskande i vattnet; — Jag o Kuntis son, är glansen uti solen och uti månen; Jag är kraftens Ord

i alla helga skrifter; — eterns dallring

8 och mannakönets manlighet är Jag,

och jordens doft är Jag, och eldens glans,

9 och livet i allt levande, och boten

hos dem som öva bot! — Jag fröet är,

o Prithas son, till alla varelser,

förnuftet självt hos den förnuftige 10 och strålandet hos alla ting som stråla,

och sinnesstyrkan hos den sinnesstarke

som kuvat lust och lidelse; — och Jag,

o herre ibland Bharatas, är längtan ii att fylla upp den rätta pliktens bud.

Båd' lugna och harmoniska naturer

55och de, som fyllas av sin lidelse, och de som äro tröga, äro till

12 i Mig, — ej Jag i dem, men de i Mig. Men världen, villad genom dessa krafter och de naturer som de alstra fram,

ser icke Mig, som lever ovan dem

13 i Min ovansklighet. — Min villas slöja, som väves av de trenne krafterna,

är svår för mänskans blick att genomtränga;

14 men de som nå Mig genomtränga den. De villade och de som göra ont,

de uslaste bland mänskor, nå Mig ej, ty deras visdom är av villor härjad

15 och deras väsen har demonisk art. O herre du bland Bharatas, Arjuna! det gives fyra slags rättfärdige

som vörda Mig: den lidande, den vise,

16 självsökaren, och den som söker vishet. Av dessa fyra är den vise bäst:

med ständig vördnad dyrkar han det Enda,

17 och Jag är kär för honom, han för Mig. De äro alla ädla; men den vise

är sannerligen för Mig som Jag själv: förent med SJÄLVET, är han fäst vid Mig

18 och vandrar så den allrahögsta vägen.

Vid slutet av en mångfald födelser han hinner Mig, och är av visdom fyld; och han, den stora själen, svår att finna,

19 utbrister: »Vasudeva, du är allt!» Men de, som genom lustarna förlorat

sin visdom, vandra bort till himlens Andar, då de i yttre andakt sökt en hjälp

20 och däri lytt sitt eget väsens maning. Och dyrkar någon blott en sådan bild med tro och trofasthet, — då signar Jag

21 den fasta dyrkan hos en sådan man. Han vinner vad han önskar i sin tro,

då han med vördnad vänt sig till sin gud;

22 ty Jag beskär vad han av honom bedjer. Dock är förgängligt vad han vinner så, och tillhör endast dem med trångt förstånd: till gudarna gå gudars dyrkare,

23 men Mina tjänare, de hinna Mig. De, vilka sakna insikt, tro att Jag, den Evige, Fördolde, har en skepnad;

— de känna ej Mitt sanna, högsta väsen,

24 det oförvanskliga, fullkomligt höga. Och då Jag höljes i Min skaparvilja, *)

*) Maya, aktivt fattad, såsom en skapande kraft (Yoga-maya). N. Rbg.

57då se Mig icke alla. Denna värld

25 förmår ej fatta Mig, den Evigt Samma. Jag, o Arjuna, fattar alla väsen,

som varit, äro eller skola varda:

26 Jag fattar allt, men intet fattar Mig. Förbländade av motsatskedjans par,

av repulsion och dragning, — vandra alla igenom världen helt förvillade,

27 — o gissel du för dina fiender! Men de som öva rena gärningar,

och vilkas synd har hunnit till sitt slut, de äro fria, ock från motsatsparen och deras illusion; — de vörda Mig

28 och hålla trofast sina fromma löften. De, som ha nått en tillflykt uti Mig, de sträva att befria sig ur döden och födelsen; de se det EVIGA

och SJÄLVETS visdom, och all handlings

29 Summa. Och då de känt Mig som det Första Varat, den Förste Guden, och det Första offret, då nå de själens fulla harmoni

30 och känna Mig förvisso in i döden.

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Eviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

SJUNDE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM URSKILJANDE KUNSKAP.

59VIII.

ARJUNA kvad: Vad är det EVIGA, den Förste Anden, och vad, — o Höge Ande du, — är Karma, och vad är kunskap om det Första Varat 1 och kännedomen om den Förste Guden? O Madhus bane, huru kan Du vara det Första Offret, Du som lever här i denna kropp? Och huru kan Du kännas

2 av dem som bortgå, styrda utav SJÄLVET?

HERREN kvad: Det Oförgängliga, det Högsta Varat, det är det EVIGA; — dess Eget Väsen benämns den Förste Anden; — det som träder utur Hans väsen, och som föder fram

3 de varelser som äro, kallas Karma.

60Att fatta Mig såsom det Första Varat, det är att fatta allt vad dödligt är; att fatta Mig såsom den Förste Anden, det är att fatta alla andars kraft; att fatta Mig såsom det Första Offret, det är att fatta Mig i kroppens klädnad,

4 du allra bäste bland allt levande! — Och lämnar någon kroppen, vandrande sin sista färd, och tänker uppå Mig, då skall han träda in uti Mitt väsen;

5 det må du veta, det står säkert fast.

Vem helst som lämnar kroppen under tankar på något väsen, går till detta väsen,

6 o Kuntis son, och varder detta likt. Så må du därför tänka blott på Mig

i all din tid, och modigt gå till striden. Med tanken och med hjärtat fäst i Mig,

7 skall du förvisso hinna fram till Mig. I Yogas bot, med hågen fäst i Mig

och ej vid någon annan, hinner mänskan

8 till Anden, till det Högsta och till Gud.

Fäster någon all sin tanke blott på Alltets Herre,

Urtids-Varat, — Han, som känner alla hemligheter,

Han, som gömd i varje stoftgrand

uppehåller världen, klar som solen bortom dunklet, 9 — Han, som är ofattlig,

Samlar någon livets andning, mäktig genom Yoga,

i det centrum, vilket ligger mellan ögonbrynen,

sänkande sin själ i andakt med orubbligt sinne,

— då skall han vid livets ände 10 nå den Högste Anden.

Jag skall tyda dig i korthet, hur man finner Vägen,

som av varje Veda-kunnig kallas för Ovansklig;

— Vägen, trådd av lystnadsfria,

starka mänskosjälar, och som leder mänskans längtan ii till gudomlig renhet!

Med alla sina sinnens portar slutna, med tanken innestängd i hjärtats rum, med livets andning fäst i eget huvud,

6212 och samlad uti Yoga, — tänkande på Mig allena, och upprepande beständigt AUM, den enda stavelsen, den Oförgängligt Ende Gudens namn, — om mänskan övergiver så sin kropp,

13 då vandrar hon den allrahögsta Vägen. Ty den vars tanke fäster sig i Mig och ej vid något annat, hinner Mig

med lätthet, Prithas son, — ty han är stadd

14 beständigt uti Yogas harmoni. Se, dessa stora själar hinna Mig, och födas icke mer till smärtans ort

15 och till förgängelsen; — de nå fullkomning. Ja, alla världar, även Brahmas värld, Arjuna, ha begynnelse och ände,

men den som går till Mig, o Kuntis son,

16 han födes icke mera. — De som känna den Brahmas dag, som varar tusen åldrar och Brahmas natt, som eger samma längd,

17 de känna växlingen av dag och natt. Utur det Omanifesterade

gå alla väsen fram vid dagens början; i Det, som kallas Omanifesterat,

18 de lösas åter upp, då natten kommer. Och samma ström av tallöst många väsengår ständigt åter fram vid dagens gryning, o Prithas son; och enligt lagens bud

19 de lösas åter upp, då natten kommer. Det fins alltså ett ännu högre Väsen, än allt som högt och oförvanskligt är,

20 — ett evigt, som, då alla ting förgås,

dock ej förgås med dem; — och detta kallas det Oförgängliga, som aldrig synes; — det nämnes ock den

allrahögsta Vägen. Och de som nå den, återvända ej;

21 den är Min allrahögsta tillflyktsort

Och Han, den högste Skaparanden, hinnes, o Prithas son, förmedelst trogen dyrkan av Honom, uti vilken allting dväljes,

22 som genomtränger hela världens rund.

O förste du bland alla Bharatas, nu vill Jag även tälja och förklara de tider, då en Yogi vandrar hädan och icke återvänder, samt de tider

23 då han går bort, men sedan vänder åter. Om någon vandrar hän i helig eld,

i glans som liknar månens klara strålar, och dagens ljus, och sommarsolens sken,

24 och ser det EVIGA, — då når han DET.

Men om han söker röken, icke elden, och är hans bortgång lik en månlös natt, och lik den mörka vintern utan sol, — då narras han av första månskensstråle

25 och återvänder hit till denna jord. *) Igenom världen leda tvenne vägar, den ljusa och den mörka. Ljusets väg går till en frid förutan återvändo,

26 men ned till jorden leder mörkrets väg. O Prithas son, en Yogi, som har skådat de båda vägarna, förvirras ej.

27 Så bliv, Arjuna, stadigt fäst i Yoga!

Frukten av förtjänstfull handling,

vilken Veda lägger uti bot och allmosgåvor

samt i fromma offer,

*) Dessa verser äro något fritt återgivna. Jag har, i den mån den poetiska formen och vårt västerländska språk medgett, sökt i min tolkning inrymma något av vad som antydes av H. P. B. i Hemliga Läran (I, p. 113—114 av den engelska upplagan). Ordagrant översatta skulle de lyda: »(24) Eid, ljus, dagstid, den ljusa halvmånaden, de sex månaderna av (solens) norra väg (d. v. s. vägen norr om ekvatorn), — gående bort då, gå de mänskor, som känna det KVIGA, till det KVIGA. (25) Rök, nattetid, och även den mörka halvmånaden, de sex månaderna av den södra vägen, — då erhåller Yogin månljuset (d. v. s. astralkroppen) och återvänder».

överträffas högt av Yogin,

då han fattar detta; och han vandrar till sin högsta 28 och sin älsta tillflykt.

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Eviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Kristina och Arjuna, — lyder det

ÅTTONDE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM DET OFÖRGÄNGLIGA HÖGSTA EVIGA.

66IX.

HERREN kvad:

För dig, som icke lyssnar för att klandra, vill Jag förkunna denna Hemlighet, den djupaste i kunskap och i visdom; 1 den skall befria dig från allting ont. En kunglig Visdom, kunglig Hemlighet, en högsta Luftring är det, — hjärtats visdom,

2 rättfärdig, oförgänglig, ljuv att följa. De som förneka den, de nå Mig ej, O fiendernas skräck! — de återvända

3 till världens vägar, och de finna döden.

— Jag genomtränger hela denna värld, fast ej däri Jag synes uppenbarad:

4 allt har sin rot i Mig, — ej Jag i något. Dock — varelsernas rot är ej i Mig,

så lär Min högsta Yoga! — Alla väsens urgrund och stöd, ej rotfast uti dem,

5 Mitt Själv är ytterst deras skaparorsak. Som jordens lufthav rör sig i Akasha och svävar hit och dit i rymdens sköte,

6 så vilar allting dock till sist i Mig. När världsförloppet lider mot sin ände, då dölja tingen sig på nytt i Mig; när världsförloppet åter skall begynna,

7 Jag sänder åter ut det, Kuntis son. Jag döljer Mig uti Naturens sköte och föder varelsernas mängd till liv; förutan egen kraft de alstras alla;

8 de leva endast av Naturens kraft. Ej heller bindes Jag af Mina verk, o Dhananjaya! Oberörd Jag sitter

9 i deras mitt, och fästes ej vid dem.

Och driven av Min kraft, Naturen sänder i rymden ut båd' rörligt och orörligt;

10 — se där det skäl som driver världens lopp. Men dårarne förakta Mig, då Jag har klätt Mig uti jordisk liknelse: de känna ej igen Mitt högre väsen,

11 ej härskarn över alla varelser.

Med hopplöst, dådlöst, vettlöst, tanklöst liv

68de hava endast del i vad demoniskt

12 och trollskt och svekfullt är till sin natur. Men höge Andar*), o du Prithas son, som hava del i Min gudomlighet,

de vörda Mig med aldrig rubbad håg,

13 de känna Mig som varelsernas källa;

de prisa Mig, och sträva med ståndaktig och ödmjuk själ att lyda Mina bud;

14 de dyrka Mig med from, harmonisk själ. Och andra vörda Mig med visdomsoffer och dyrka Mig, den En-Mångfaldige,

15 vars anlete är synligt överallt.

Jag, Jag är offerhandlingen och offret och offergräset, bönen **), offersmöret, och altareiden, och vad den förtär; Jag världens Fader, Moder, Stöd och Ursprung, den Dyrkansvärde, Kraftens Ord, Omkara, 17 Rig, Sama, Yajur***), detta allt är Jag;

Jag Vägen, Brudgummen och Herren; — Vittnet och Tillflyktsorten, Skyddet, Älskaren; Begynnelsen, Upplösningen och Grunden,

*) Mahatmas.

**) Mantra.

***) Omkara är förmågan att skapa om människan till Gud; Vedaböckerna heta Rig-Veda, Sama-Veda och Yajur-Veda. N. Rbg.

18 Skattkammarn, Fröet till oändligt Liv. Jag skänker värme, ger och häjdar regnet; Jag är odödlighet och död, — båd' Vara

19 och Icke-Vara, det är Jag, Arjuna.

De som känna de Tre *) och druckit den heliga Soma, de som rena från synd, söka till himlen sin väg,

— se, dem leder Jag upp den rätta vägen till

himlen, vägen som leder i glans bort till dess strålande värld. Himlen bidar i ljus de Ljusets salige Andar,

20 vilka få dela med fröjd gudarnas ljuvliga spis. Men då de fröjdats en tid i himlens väldiga

rymder, vissna de neder och dö, födas å jorden igen;

— Vedas' dygder de följt och följt sin salig-

hetslängtan:

21 salige bliva de ock, — ändligt, de ville det så.

Men de som dyrka Mig, och Mig allena,

och icke eftersträva andra mål,

dem skänker Jag en ständig harmoni

*) De tre Vedaböckerna.

7022 och bringar dem fullständig frid och trygghet. Och aven de som dyrka andra gudar

med tro och kärlek, dyrka Mig i dem,

23 fast ej de känna Urtids-Visdomsläran. Jag tager mot de offer som de bringa, ty Jag är Herren; — dock Mitt väsende

24 är okänt för dem; därför gå de vilse. Till gudarna gå gudars dyrkare,

och Fädrens dyrkare till sina Fäder, och de som dyrka andar, gå till dem;

25 men de som dyrka Mig, de finna Mig.

Och den som offrar Mig ett löv, en blomma, en frukt, en vattenbägare, — förvisso, Jag tager mot hans hjärtas fromma offer

26 till tecken på hans andes goda kamp. Vad än du gör och vad du än förtär, vad hälst du än må offra eller skänka, vad bot du än må öva, Kuntis son,

27 du göre det som offer, bragt åt Mig. Så skall du lösas ifrån alla fjättrar

av handlingar med god och dålig frukt; befriat av försakelsernas Yoga

28 ditt jag skall frigjort hinna fram till Mig. Jag är densamme uti alla väsen,

Jag hatar ingen och har ingen kär,

men de som vörda Mig med verklig fromhet,

29 de leva uti Mig, och Jag i dem.

Och om en brottsling vänder sig till Mig och aktar intet mer än Mig, — då varder han skuldlös, — han bör räknas för rättfärdig,

30 ty han har träffat ett rättfärdigt val.

Han varder renad snart, och vandrar sedan till evig frid i Mig. O Kuntis son, med visshet må du veta, att för alltid

31 Min dyrkare är trygg mot varje fara. De vilka fly till mig, o Prithas son, om än de fötts i själva syndens sköte, som kvinnor, Vaishyas eller Shudras *), alla

32 de vandra dock till Mig, den högsta vägen. Hur mycket mera helige Brahmaner

och konungslige Vise! Må sålunda, när denna låga värld du underkuvat,

33 du helt, med odelt sinne, dyrka Mig! Så fäst i Mig din tanke; bed till Mig; och giv dig själv åt Mig; offra till

Mig; och bragt i harmoni med SJÄLVET, snart

34 du hinner Mig, ty du har blivit Min.

*) Lägre kaster; jämför XVIII:e kvädet shl. 41 o.ff.

N. Rbg.

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Kviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

NIONDE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM DEN KUNGLIGA

VISDOMEN OCH DEN KUNGLIGA

HEMLIGHETEN.

73X.

HERREN kvad:

Du hövding med den starka armen, — lyssna på nytt engång till detta högsta ord, som Jag vill säga dig: Jag vill din välfärd, 1 och talar till dig, ty du är Mig kär. För Ljusets Andar *) och för Siarne **) förblir Min tillkomst sannerligen okänd,

2 ty Jag är Siares och Andars upphov ***). Den vilken känner Mig som världens Herre, ofödd och utan början, han bland alla

3 är utan villa, fri från varje synd. Inspiration ****) och visdom, klarsynthet,

*) Devas. **) Rishis. ***) Devas. ****) Buddhi.

74fördragsamhet och sanningskärlek, lugn, behärskning; — lycka, smärta; icke-vara

4 och vara; fruktan och okuvligt mod; oskadlighet, förnöjsamhet och jämnmod, allvarlig renhet och barmhärtighet, gott rykte och försmädelse; — se där de kännetecken, vilka följa åt

5 de varelser, som träda fram ur Mig. De store Siarne, de fyra Äldste *) och alla Manus, föddes ur Min tanke

6 och Min natur; — av dessa föddes släktet. Och den, som känner denna Yogas väsen och hemligheten av Min härskarmakt, han står i ständig harmoni med Mig

7 i ständig Yoga, — det står säkert fast. Ty jag är alltings Fader, och i Mig

har allt sitt ursprung; — de som fatta detta, — de vise, — dyrka Mig, och hava del

8 i Min natur. — De minnas alltid Mig, med livet dolt i Mig, — och ledande varandra grad för grad, samtalande

9 om Mig alltjämt, de hava frid och lycka. Åt dessa jämt harmoniskt stämda själar, som dyrka Mig i kärlek, skänker jag

*) Kumaras.

7510 Ingivelsen *), som leder dem till Mig. Jag dväljes av barmhärtighet hos dem, i dem, — i deras SJÄLV, — Jag löser upp det mörker, som av villan alstrats fram;

11 Jag lyser upp det med Min vishets fackla.

ARJUNA kvad:

Du är BRAHMAN, det Högsta Väsendet, Du är det högsta Hemvist, och den högsta av Luttringar! — O Allrahögste Ande, Du Evige, Gudomligt-Mänsklige,

12 du Urtids Gud, du aldrig födde Gud! Du som av Rishis hyllas, Du som hyllas av själve Narada, den höge vise, av Devala, av Vyasa och Asita,

13 Du Själv har nu förklarat Dig för mig. Jag vet att allt vad Du mig sagt är sant, o Keshava! Ditt Väsen träder fram, o Herre! — och dess fullhet kan ej fattas

14 av varken Gudar eller Danavas.

Men själv förstår Du Dig förvisso Själv förmedelst Purushottama, Dig Själv. O Källa Du för alla varelser,

*) Buddhi.

O Herre Du bland alla varelser,

15 O Gud bland alla Gudar, Världens Herre!

— Du tälje nu förutan förbehåll Din egen gudahärlighet i SJÄLVET, förmedelst vilken Du, beståndande,

16 är Den, som genomtränger alla världar. Hur kan jag genom jämn betraktelse,

o Yogi, äntligt lära känna dig?

I vilken art, i vilken egenskap

17 bör jag mig föreställa Dig, o Herre? Förtälj mig ännu mera om Dig själv, Din höga Yoga och Din härskarmakt! Du mänskors salighet! jag tröttnar ej

18 att höra livets ord utur Din mun!

HERREN kvad:

Välsignad vare du! — Jag vill förklara för dig en del utav Mitt majestät, och säga, var det skönast träder fram, du yppersta bland Kuru-ättlingar;

19 — dock finnas slika drag i gränslös mängd; ty Jag, Arjuna, Jag är detta SJÄLV,

som bor i varje väsens hjärtedjup;

20 Jag är hos alla början, mitt och ände.

77Av Ljusets krafter *) är Jag Herrens kraft; **) av allt som strålar, solen; — ibland Vindar

21 är Jag Maritchi; månen ibland stjärnor; av Veda's hymner, Soma-offrets hymn; ***) av alla gudar är Jag Vasava.

Jag är det inre sinnet ibland sinnen,

22 av allting levande förståndet självt.

Av andar som förstöra, är Jag Shiva ****); av troll och spöken är Vittesha Jag; av Vasus är Jag Pavaka; bland bärgen

23 är Jag Guds helga bärg, — en trons symbol. *****) Av härdens präster, o du Prithas son,

är Jag den ypperste, Brihaspati;

av krigarhövdingarna är Jag Skanda,

24 och alla sjöars ocean är Jag.

Jag är bland siare den vise Bhrigu;

av alla ord i språket är Jag AUM ******);

av offer är Jag hjärtats tysta andakt

*) Adityas.

**) Vishnu.

***) Sama-Veda.

****) Shankara = Shiva — ombildningens, pånyttfödelsens Gud.

*****) Jag tolkar Meru-bärget sålunda, enligt F. Hartmanns not. N. Rbg.

******) den heliga stavelsen, närmast motsvarande vårt Amen. N. Kbg.

25 och ibland fasta ting Himalaya;

av alla träd det helga Fikonträdet*); bland siare Jag Narada; i himlen, bland sälla andars körer, Chitraratha;

26 av helga Munis är Kapila Jag.

Bland hästar är Jag sångens helga vinghäst **), som föds ur odödlighetens dryck; Airavata bland kloka elefanter;

27 den konungslige hövdingen bland män. Bland vapen är Jag blixten, och bland kor Jag Kamaduk, utur vars juver flyter

allt vad man önskar***); Jag är kärleksguden bland alstrare; bland alla Visdoms-Ormar

28 är Jag Vasuki; — och Ananta är Jag bland alla drakar; Jag är ock Varuna bland havets under; Aryama bland Fäder;

29 av alla domare är Döden Jag;

av Jättar är Jag Prahlada; av mått är Tiden Jag; bland djuren, djurens konung 30 av alla foglar är jag Vainateya;

av reningsmakter är Jag Vinden; — Rama

*) Jämför XV:de kvädets början, och den därtill fogade noten.

**) Uchchaishrava.

***) den indiska mytologins önskeko. N. Rbg.

79bland krigare; — bland fiskarna Makara;

31 av strömmar är Jag Ganges' helga flod.

Men Jag är även början, mitt och ände

av allting levande, Arjuna! — Jag

är i all kunskap SJÄLVETS vishet; — Jag

32 är talets gåva ibland talare;

i alfabetet är Jag A; det dubbla

i sammansättningar; — och Jag är Tiden,

den aldrig ändande; — Jag Upprätthållarn,

33 vars anlet lyser över allt som är; och Döden Allförstörarn är Jag även,

och alltings födelse och upphovs grund. —

Av kvinnokönets dygder är Jag Minne och Talförmåga, Rykte, Framgång, Trohet,

34 Tålmodighet, Beständighet, Förnuft; av sånger Brihatsaman Jag; av rytmer Jag Gayatri; av årets delar Våren

35 och Margashirsha ibland månader. Jag är bedragarens bedrägeri

och den sannfärdiges sannfärdighet; Jag är det strålande i allt som strålar,

36 beslutsamhet och seger, det är Jag.

80Bland alla Vrishnis är Jag Vasudeva *); Jag är du själv **) bland Pandus ättlingar; bland vise är Jag Vyasa, och Ushana

37 bland skalder; — spiran bland de ting som

härska; bland dem som önska seger, är Jag statskonst; Jag är all hemlig visdoms hemlighet,

38 och Jag är kunskapen hos dem som veta. Vadhälst som än är varelsernas upphov, det allt är Jag! Det gives intet ting

39 som mäktar existera utan Mig. Och utan ände är Min gudamakt,

o fiendernas gissel! — Blott förminskad

40 du skådar Mig i dessa bilders mängd.

Allt som är kungligt, gott och framgångsrikt och mäktigt, må du fatta som en stråle

41 ur gudaglansen av Mitt väsende.

Men vad är kunskapen om slika smådrag för dig, Arjuna? Levande i allt, Jag genomtränger detta universum

42 med delar av Min varelse; — JAG ÄR.

*) Jmfr. VII kvädet, 19:de shlokan. **) Dhananjaya = Arjuna.

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Eviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

TIONDE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM HÄRSKANDET.

82XL

ARJUNA kvad:

Det ord, som är den högsta hemligheten i SJÄLVETS väsen, har Du talat ut i Din barmhärtighet; — och härigenom 1 har villan skingrats. — Varelsernas tillkomst och undergång har Du, o Lotusögde, förklarat helt och hållet; och jämväl

2 Din oförvansklighet och storhet. — Herre, du Allrahögste, — jag är full av längtan att skåda Dig, — det bästa ibland väsen, — i denna skepnad, som Du nyss beskrev,

3 Allsmäktig och Allsvåldig! — Om Du tror att den kan ses av mig, o Yogas Herre, då visa mig Ditt oförvanskliga

4 och oförgängligt höga SJÄLV, — o Herre!

HERREN kvad: Se upp och se omkring dig, Prithas son! Du omges hundrafalt och tusenfalt av former av Mitt liv i skilda arter,

5 gudomligt växlande till färg och form, i stormens andar, i naturens krafter,

i eldens glans, i himlens stjärnehärar,*) i tusen andra, aldrig sedda under,

6 o Bharata! — Beskåda här och nu det hela Kosmos, rörligt och orörligt, förenat, Gudakesha, uti Mig!

7 Betrakta allt, vad än du önskar se!

— Du ser Mig ej med dessa dina ögon? Välan, Jag skänker dig gudomlig syn:

8 så se förmedelst den Min högsta Yoga!

SANJAYA kvad: Då så Han talat, visade sig Hari för Prithas son som Yogas höge Herre

9 uti Sin högsta skepnad, — Han, den Store, med myriader munnar, ögonpar

och andra underbara verktygs mängd, med tusen smycken av gudomlig fägring, 10 med tusen vapen av gudomlig kraft,

*) Adityas, Vasus, Rudras, Ashvins och Maruts.

84med tusentals klenoder och juveler, i blomsterdrägter välluktsdoftande, — den uti allting underbare Guden, 11 vars anlet syns i allt, förutan gräns. Om tusen solar tände sig på fästet och strålade tillsammans i sin glans, då skulle detta knappast återgiva

12 den Höge Andens klara härlighet.

Och Paudusonen såg, — och hela världen, som bildas av en tallös skara delar, framträdde för hans blickar som ett enda:

13 som kroppens härlighet för gudars Gud. Och håret reste sig uppå hans hjässa, och Dhananjaya greps av häpen bävan; han böjde ned sitt änne inför Gud

14 och talade med sammanlagda händer:

ARJUNA kvad:

Gud! i Dig jag skådar alla andra gudar, alla väsen ser jag efter skilda slag: Herren Brahma ser jag hög på Lotus-tron

15 Siarenas skaror och de Vises mängd. *) Tusental av munnar, tusental av ögon, tusental av armar röra sig i Dig,

*) Rishis och »Visdomsormarne».överallt jag ser Dig, evig, utan ände,

16 Du som icke eger början eller slut Strålande Du träder fram för mina blickar, överallt i alltet krönt med makt och glans, lysande som elden, bländande som solen,

17 väldig och omätlig Du åt varje håll. Högre än all tanke, evig, oförgänglig, Du den högsta skatten, Du som är i allt; Du som evigt hägnar pliktens helga lagar,

18 Du som står för tanken som den Förste Man. Ej ditt väsen eger början, mitt och ände, ändlös är Din kraft i armar utan tal;

sol och måne äro Dina gudaögon;

19 världarna förtäras av Ditt anlets glans. Du allena fyller himlarna och jorden och den vida rymden mellan dem befäst; alla trenne världar falla ned i andakt,

20 sjunka till ett intet, Väldige, för dig.

Se inför Ditt Väsen träda änglars skaror fram med knäppta händer, bävande för Dig;

21 alla andars skaror hälsa Dig med hymner,

22 eller skåda stumma, hur Du skrider fram. Myriader munnar, myriader ögon, jättestarka armar, fötter utan tal,

gap med tusen tänder ser jag i Din skepnad;

8623 världar fly och bäva, — jag av skräck förgås! Tusen färgers strålglans lyser ur Ditt väsen, tusen svalg och tusen ögon skymta där. Se, mitt inre bävar och min styrka vissnar,

24 upp till himlens fäste når Din härlighet. Se, Ditt svalg är ändlöst, tärande som Tidens, lika eldens lågor Dina tänders mängd;

— ingen tillflykt gives undan Dig, o Herre! Hav dock nåd och misskund, världens

25 tillflykt Du! Dhritarashtras söner, alla jordens furstar, Bhishma själv och Drona, Sutas ädle son,

26 alla våra härars ädelborne hjältar, störta till ett intet i Din avgrunds djup;

— de förtäras alla, de förintas alla,

där de självmant störta i fördärvets svalg; mellan tändren ser jag någres huvud hänga,

27 krossade till stoft av tusentandat gap. Såsom floder störta ut i oceanen, störta de sig själva neder i Ditt svalg; dessa furstar alla, dessa jordens herrar,

28 skynda i fördärvet häjdlöst, utan rast. Liksom fjärlar flyga mot en lampas låga, störta sig i elden, falla ner och dö,

så de alla störta självmant i fördärvet,

29 rusa in emellan Dina käkars kraft. Överallt förtär Du, slukar och förbränner hela mänskoslägtet, allt i Dig förgås;

Du allena fyller världen med Din strålprakt;

30 hela alltet glöder, Vishnu, av Din glans. Visa Dig, o Herre! Röj ditt inre Väsen! Hell Dig, Fruktansvärde! Säg, vem är väl Du? Detta liv, som gränslöst ur Ditt Väsen

strömmar, rövar mig min fattning: visa mig Ditt

31 SJÄLV!

HERREN kvad: Jag är även Tiden, som förhärjar världen, — som på jorden bringar människorna död! Alla dessa hjältar skola dö i striden;

32 endast du, Arjuna, överlever dem.

Stå då upp, o hjälte! strid, och fräls din ära! övervinn din ovän! riket skall bli ditt! Jag har övervunnit hela deras styrka;

33 vänsterhändte hjälte, var Mitt verktyg du! Bhishma, Karna, Drona, Jayadratha, — alla har Jag dräpt på förhand! Segern skall bli din! Gå förutan bävan fram i stridens tummel:

34 strid! och du skall krossa dem som stå dig mot!

88SANJAVA kvad: När dessa ord han hört av Keshava, då störtade den kunglige Arjuna med sammanknäppta händer darrande sig ned för Krishna, stammande av ängslan,

35 och bävande han talte dessa ord:

ARJUNA kvad: Världen gläds med rätta av Din glans, o

Herre, hälsande med hymner, Hrishikesha, Dig! Onda troll och vättar fly för Dig med bävan,

36 dvärgaskaran faller ned i bön för Dig. Vore annat möjligt? Allrahögste Ande! Alltings Första Orsak! Brahmas Herre Du! Gud för alla gudar, ändlös, oförgänglig,

37 Vara, Icke-Vara, DET, som upphöjt är! Förste ibland Gudar, Älst av alla Mänskor, varelsernas upphov, varelsernas liv, Kännare och Kände, tillflykt Du i höjden,

38 Du i Vilkens Vara världens rund är till! Du är Vayu, Yama, Eldens gud och månens, Du Varuna, Fadren, Ursprunget till allt; — Hell, o hell Dig, Herre! Hell Dig tusen

gånger!

8939 Hell Dig åter, Herre! tusen gånger hell! Allt å alla sidor faller ned och bedjer, allt å alla sidor, — ty Du Själv är allt! Gränslös i Din allmakt, gränslös i Din styrka,

40 härskar Du i alla, — ty Du Själv är allt! Om jag fordom nämnt Dig »Krishna» eller

»stallbror», eller ock »Yadava», då Du var mig kär, fast jag icke kände rätt Ditt höga Väsen,

41 vårdslös i min vänskap, som ej fattat Dig,

— om vid bordets nöjen, om i lekens gamman jag i vördnad brustit, Helige, mot Dig, vare sig allena, eller jämte andra,

42 må Du mig förlåta, Höge Ande Du!

Du som danat världen, rörligt och orörligt, Du som högre vördas bör än Guru'ns själv! Ingen like har Du! kan väl någon tävla

43 med den Ende Herren uti allt som är? Si, jag faller neder inför Dig i stoftet, vördar Dig med kroppen, som tillbörligt är. Värdes mig välsigna! och fördrag min svaghet

44 som en fader sonens, som en vän sin väns! Jag har skådat Det som ingen förr har skådat och mitt hjärta fröjdas, klappande av skräck;

— visa Dig, o Herre! åter såsom mänska!

9045 Alla världars hemvist, ack, förbarma Dig! Låt mig åter se Dig krönt med diademet, väpnad med Din klubba och med diskus'krets! återtag, o Herre! skepnaden Du burit,

46 Du med tusenarmad, tusenfaldig form!

HERREN kvad:

Av Min nåd, Arjuna, har du nu fått skåda denna högsta skepnad, uti Yogas själv, strålande och ändlös, som i allting lever,

47 vilken ingen annan skådat förrän Du. Ingen Vedakunskap, inga offergåvor, ingen gärning, intet allmosgivande,

ingen bot och ingen forsknings lärda möda

48 mäktar skänka synen av vad Du har sett. Bliv blott ej förvirrad! frukta dig blott icke, därför att du skådat Mig i denna form! låt ditt hjärta fröjdas, kasta bort din fruktan!

49 skåda Mig ånyo såsom du är van.

SANJAVA kvad:

Då Vasudeva yttrat dessa ord

till furst Arjuna, visade Han sig

på nytt uti Sin egen vanda skepnad

och tröstade Sin vän, som fyllts av bävan,

i det Hans höge ande återtog 5° en vänlig skepnad.

ARJUNA kvad:

Då jag återser Din mänskoham, — o Du som fäller härar, — då återvinner jag besinningen

51 och återfår mitt eget vanda väsen.

HERREN kvad: Den Skepnad, uti vilken du Mig skådat, är svår att se. I sanning, gudarna

52 åstunda jämt att skåda denna Skepnad. Ej häller kan den skådas genom Vedas,

53 bot, allmosgivande och offergåvor; hängivenhet allena, o Arjuna, kan skåda Mig i denna liknelse,

och känna Mig och skåda Mig i sanning, och ingå innerst i Min varelse,

54 o gissel du för dina fiender!

Om någon fullgör goda verk för Mig, om någon ser i Mig sitt högsta goda, om någon är hängiven helt åt Mig, befriad ifrån lystnaden och hatet,

55 — o Pandus son, då kommer han till Mig.

92I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Kviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

ELFTE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM ANBLICKEN AV DEN VÄRLDSOMFATTANDE SKEPNADEN.

93XII.

ARJUNA kvad: Det finnes fromme män som vörda Dig i ständig harmoni; — och andra vörda det Oförgängliga, som aldrig röjes, 1 Vem hinner längre uti Yogas vishet?

HERREN kvad: De, vilkas tanke fäster sig i Mig, som vörda Mig i ständig harmoni, de, som begåvats med den högsta tro,

2 — de, vill det synas, äro bäst i Yoga. De, vilka dyrka det Osynliga,

det Oförgängliga, det Ovetbara, det Eviga, det Oföränderliga, Beståndande och All närvarande,

3 det Städse Lika, som ej uppenbaras,

94de, vilka kuva alla sina sinnen,

avstående från allt, med själen lugn,

och glädja sig åt allas välgång, — komma

4 till Mig också. —

Dock svårare är vägen för dem, som sträva hän mot det Fördolda,

5 ty tung är färden dit ur köttets värld.

Men dem som avstå från all jordisk handling och vörda Mig såsom den Allrahögste,

6 och dyrka Mig förutan annan dyrkan, — dem vill Jag lyfta upp ur livets hav och dödens; ty de fästa sig vid Mig

7 av allt sitt hjärta och av all sin själ. Så fäst i Mig din tanke; låt din ande *) försjunka uti Mig; så skall du se'n

8 allt framgent dväljas med din själ i Mig. Men har du icke styrka nog att fästa din ande stadigt uti Mig, — då sträva

9 att nå Mig i beständig Yoga-övning. Och om du är för svag för Yogas börda, då må du göra goda verk för Mig;

och gör du dem med Mig som ändamål, 10 då skall du nå fullkomlighet i Mig.

*) Buddhi.

95Och är dig även detta alltför svårt, sök frälsningen i enande med Mig: försaka handlingarnas alla frukter, 11 och sök att härska helt uti dig själv.

Förvisso, visdom är förmer än bot,

och andaktsövning är förmer än visdom;

men ännu högre står försakelsen,

12 ty den som allt försakar, finner frid.

Den som ej hatar någon varelse,

som visar blott barmhärtighet och kärlek,

som ej har lust, ej egennyttig åtrå,

som bär med jämnmod både fröjd och kval,

13 som är förlåtande, i ständig jämnvikt, samt självbehärskad och beslutsam, fästad med all sin tanke och sin håg i Mig,

14 han är Min dyrkare, och kär för Mig. Den som ej plågar världen, och som ej

av världen plågas, — som är fri från glädje

15 och sorg och fruktan, — han är kär för Mig. Den som ej önskar något, — som är ren, oväldig, oupprörd, — som icke fjättras

av lidelse, som avstår varje dåd,

16 han är Min dyrkare, och kär för Mig.

Den som ej känner kärlek eller hat,

ej lystnad eller avsky, — den som avstår

från gott och ont för Min, den Högstes, skull,

17 han är Min dyrkare, och kär för Mig. Den som mot fiende och vän är lika i lust och nöd, i ära och förnedring,

18 i köld och eld, av intet fjättrad mer, orubbad av beröm och klander, tyst, fullkomligt nöjd med vad som än må hända, förutan jordiskt hemvist, trygg i själen,

19 han är Min dyrkare, och kär för Mig. Och sannerligen, var och en som lyssnar till den Odödligt Sanna Gudens röst

uti sitt hjärtas innersta, och delar med Mig Mitt ljus, Min tro, Min salighet, — som ser i Mig sin levnads högsta mål, — han är Min dyrkare, och kär för Mig,

20 och han skall nå Min kärleks högsta fullhet.

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Kviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

TOLFTE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM HÄNGIVENHET.

97XIII.

HERREN kvad:

Man säger stundom ibland vise män, att kroppen är ett Fält; och den som känner och fattar kroppen, kallas Kännaren 1 av detta Fält. *) — Så må du fatta Mig som Fältets Kännare i alla Fält, o Bharata! Den rätta kännedomen om Fältet och om Fältets Kännare,

2 bör, synes Mig, i sanning kallas Visdom. Så hör av Mig i några korta ord,

vad Fältet är och dess beskaffenhet,

hur det har uppstått, vadan det har kommit,

3 vem Kännarn är, och vilken makt Han har!

*) Fältets Kännare är enl. Secr. Doctr. III, 560 BuddhiManas, d. v. s. den från den högre insiktens plan inspirerade och. med denna högre insikt förenade tanken.

[Ty härom hava Rishis mycket kvädit på många sätt, i många skilda sånger, och i bestämda Brahma-sutra-ord,

4 som äro fulla utav visa tankar.] De stora Elementerna, Förnuftet, det Icke-uppenbara, Jagskaps-kraften, de tio sinnena, det enda sinnet,

och mänskosinnenas fem föremål; —

5 samt lust och lystnad, njutningen och smärtan, det sammansatta, *) samt ett fast förstånd,

— så kunna vi i korthet räkna upp

6 vad Fältet är och Fältets sätt att vara. Men ödmjukhet och blygsamhet och godhet, rättfärdighet, ståndaktighet och renhet,

7 självherravälde, vördnad för de vise, likgiltighet för sinnesföremålen,

och frihet ifrån självviskhet, och insikt i allt det onda och det lidande, som vållas genom födelse och död

8 och ålderdom och sjukdom, — frigjordhet från alla band, frånvaron av förväxling av självet med ens hustru, son och hem, beständig jämnvikt uti själ och sinne

9 vid allt som händer, önskligt eller ej;

*) kroppen.

99hängivande åt Mig i stadig Yoga förutan annat mål, och flykt ur världen till stilla platser, — frihet från att njuta 10 av mänskors sällskap, — samt beständighet i Självets Vishet, och förstående av föremålet för all verklig vishet, det kallas Vishet; allting därutöver är villa och okunnighet. —

11 Men nu

vill Jag förtälja, vad som är nödvändigt att känna, — vad som ger odödlighet då man har fattat det; — det EVIGA, det Högsta, som ej har begynnelse,

12 samt varken vara eller icke-vara.

Se, DET har händer, fötter, ögon, munnar och huvud överallt; — Han dväljs i världen,

13 förnimmer allt och innesluter allt. Förutan sinnen, strålar Han likväl av alla sinnenas förmögenheter; förutan fäste, är Han alltings grund; förutan egenskaper, njuter Han

14 av alla egenskaper. — Inom allt

och utom allt, orörlig och dock rörlig;

så innerlig att Han ej kan förnimmas;

15 — så när och dock så fjärran är oss DET. Odelat, och dock tronande i alla

som varje väsens stöd och död och ursprung,

16 så bör du fatta DET; — ett Ljus som lyser i varje stråle, — Vishet, Vishets Mål

som hinnas bör av Visheten, och sitter

17 i varje väsens djupsta hjärterot.

Så har då Fältet, Visheten och Målet

för Visheten i korthet nu förklarats:

den som sig gett åt Mig och fattat detta,

18 skall träda in uti Min varelse.

Materie och Ande äro båda förutan början, detta må du veta; och vet också, att alla växlingar och alla egenskaper födas fram

19 utav Materien, som därför kallas all orsaks och all verkans alstrare. Men Anden kallas orsaken till glädje

20 och smärta. — Anden reser upp sin tron uti Materien; — de egenskaper,

som denna alstrar, nyttjas utav Anden; och Andens lust till dessa egenskaper

är orsaken, som tvingar den att födas

21 i goda och i onda moderliv.

Den Högste Anden kallas här i kroppen »den, vilken styr och övervakar allt,» »uppbäraren och njutaren och Herren,»

22 och ävenväl »det allrahögsta SJÄLVET.» Om någon fattar och förstår sålunda Materien och Egenskaperna,

samt Anden, — hur han än må vara till,

23 skall han ej födas mera. — Några skåda

i självet SJÄLVET genom Självets hjälp,

försänkta uti djup betraktelse,

och några se det genom Forsknings-Yoga,

24 och andra genom Handlingarnas Yoga; och ännu andra känna icke detta, men hava hört därom av andras mun, och falla ner i dyrkan och i bön;

— och även dessa övervinna döden,

25 i det de hålla fast vid vad de hört.

Vad hälst som födes, rörligt och orörligt,

det må du fatta, höge Bharata,

som alstrat genom Kännaren av Fältet

26 och Fältet i förening. — Herren tronar i alla väsen lika, oförgänglig

i det förgängliga; — om någon ser

27 att det är så, då ser han sannerligen! Då han i sanning ser, att samme Herre

i allting dväljes, härjar han ej SJÄLVET igenom självet, och så vandrar han

28 den högsta Vägen. — Den, som ser att SJÄLVET är utan handling, att Materien

fullbordar varje handling, sannerligen,

29 han ser i sanning! — Då han varseblir att varje väsen med sin skilda art

är rotad i det Ena, — att det växer

30 med det som rot, då hinner han BRAHMAN. Det oförgängliga, det Högsta SJÄLVET,

är utan egenskaper, utan början, fast tronande i kroppen, verkar ej,

31 ej häller störes det, o Kunds son! Som etern, vilken genomtränger allt, på grund av sitt subtila, fina väsen

ej rubbas, — så blir SJÄLVET oberört

32 fast det i kroppen tronar överallt. Den enda solen lik, som lyser allt

på hela jordens krets, — så strålar Herren som Fältets Herre över hela Fältet,

33 o Bharata! — Och var och en som skådar med Visdoms öga denna skilnads art emellan Fältet och dess Kännare,

och huru tingens väsen mäktar lösas 34 utur Materien, — han når det Högsta.

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det KVIGA,—skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

TRETTONDE KVÄDET sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM SÄRSKILJANDE

MELLAN FÄLTET OCH FÄLTETS

KÄNNARE.

XIV.

HERREN kvad:

Jag vill på nytt förklara denna Vishet, den högsta, bästa; — alla Vise män som känt den, då de vandrat bort ur världen, 1 ha nått Fullkomlighetens högsta höjd. Då de ha sökt ett skydd i denna Vishet och helt förenats med Min varelse, då födas de ej mer till denna värld, — ej ens då alltet träder fram på nytt, —

2 och vid dess undergång förbli de lugna *). BRAHMAN, det väldiga, är moderlivet, där alla väsen avlas utav Mig,

3 o Bharata! — Och var än mänskan föds, o Kuntis son, BRAHMAN är moderlivet

*) Si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinae. (Horatius).

4 och Jag är Fadern, som har avlat henne. I världen leva trenne slags naturer,

av Sattva, Tamas eller Rajas borna,

— av klarhet, mörker eller lidelse; och deras bojor binda kroppens herre,

— den oförgänglige, — i kroppens bojor,

5 o hjälte med den starka armen du! Ty sattvas ljusa klarhet utan fläck

är lyckosam, men binder genom längtan

6 till salighet och vishet, — o du rene! Men rajas, lidelsen, — det må du veta,

o Kuntis son, — är källan till den längtan och lust att leva, vilken fjättrar anden

7 i kroppens band förmedelst handlingslust. Och tamas' mörker, fött av brist på visdom, är det som vilseleder kroppens herre;

— det binder genom lättja, tanklöshet

8 och tröghet; vet det, o du Bharata!

Av sattva's klarhet länkas man vid sällhet, av rajas' lidelse vid handlingslust, o Bharata; — men tamas' mörker höljer all insikt och all visdom uti natt

9 och fjättrar själen uti håglöshet.

Än segrar sattva's klarhet över mörkret och lidelsen; — än är det rajas' åtrå

som segrar över både sattva's klarhet och tamas' tröghet; stundom är det tamas, som med sitt mörker vinner herraväldet

10 och släcker sattva's ljus och rajas' lystnad. Då visdomsljuset strömmar mäktigt fram ur alla kroppens portar, må du veta,

11 att detta är bevis på sattva's tillväxt. Men åtrå, ödslande med yttre kraft och företagsamhet i handlingar och rastlöshet och lystnad, äro tecken på rajas' tillväxt, — o förnämste du

12 bland Bharatas; — och mörker, håglöshet, avstannande, villfarelse och irring

ha rot i tamas' tillväxt, — o du fröjd

13 för Kuru's ättlingar! — Om sattva härskar, då kroppens bojor lösas upp, då vandrar den, som i kroppen dvaldes, till de Vise

14 och deras värld av fläcklös härlighet. Men om han går upplösningen till mötes i rajas' åtrå, föds han på nytt

bland dem som fjättras utav handlingar; och möter han upplösningen i tamas,

15 — då föds han uti en vettlös släkt Av sattva's ljusa klarhet alstras visdom, men åtrå genom rajas' lidelse;

och irring, håglöshet och brist på vishet 16—17 bli tamas' — mörkrets — frukter. — De som leva i sattva's klarhet, ljus och harmoni, de höja sig mot himlen; — rajas' åtrå kvarhåller själarna i rymdens mitt; men tamas' mörker drager dem mot djupet

18 och störtar dem i låga egenskaper. En siare, som ser att dessa tre, och inga andra, äro de som handla, samt känner DET som lever ovan dem,

19 — han uppgår helt uti Min varelse. Då kroppens herre övervunnit dessa, som skapat alla kroppar, är han fri

från födelse och död, från sorg och ålder;

20 han dricker evighetens gudadryck *).

ARJUNA kvad: På vilka tecken skall jag känna honom, som övervunnit dessa trenne krafter? o Herre, säg: hur handlar han, och hur

21 förmår han övervinna alla tre?

HERREN kvad: O Pandus ättling! den som icke hatar det ljus, den handlingslust, den villas mörker,

*) Amrita — jmfr. XII:te kvädets slut.

i vilka han befinner sig för stunden,

22 ej häller saknar dem, då de förgått,

— den som ej rubbas genom krafterna och säger lugnt: »se, dessa krafter spela»,

23 men själv står utom, över deras spel, den självförtröstande, som eger jämnvikt

i lust och nöd, och som med samma blick betraktar både sten och gull och mull, som hör med samma lugn beröm och tadel, som är ståndaktig, och som är densamme

24 mot vän och ovän, fiende och frände,

i ära och förnedring, — den som avstår från alla dåd, — om honom är det sagt,

25 att han besegrat dessa trenne krafter. Och den som tjänar Mig och Mig allena i det han når hängivenhet i Yoga,

han överskrider dessa trenne krafter

26 och varder själv det EVIGA, Brahman. Det EVIGA, odödlighetens dryck

som ej förvanskas, och rättfärdigheten som evigt varar, och oändlig sällhet,

27 — se, alla dessa dväljas uti Mig.

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Kviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

FJORTONDE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM SKILJANDE FRÄN DE TRENNE KRAFTERNA.

xv.

HERREN kvad:

Med rötterna från ovan, och med grenar från nedan, är Asvattha-fikonträdet omöjligt att förinta *); — varje blad av detta träd är likt en hymn till Gud; 1 — den man, som fattar det, han fattar Veda.

Dess grenar skjuta uppåt skyn

och nedåt emot jorden,

och födas av de krafter tre, **)

som röras i naturen;

och alla sinnesföremål

*) Banyan-trädet. Jämför Jesu liknelse om vinträdet: »Jag är vinträdet och I ären grenarna», o. s. v. — Såväl Asvatthaträdet som vinrankan hava egenskapen att slå rot överallt där en gren berör marken och sålunda utgöra på engång e n och flera. N. Rbg. **) Gunas.

IIIutgöra trädets knoppar; dess rötter växa nedåt jord,

2 likt handlingarnas bojor.

Och ingen mäktar här på jord

att fatta trädets skapnad,

dess ursprung och dess ändalykt,

ej häller var det växer,

se'n detta träd med mäktig rot

har huggits av vid roten

av självförsakelsen, vars egg

3 är skarpast ibland vapen.

Det fins en väg, som leder bort förutan återvändo, och den är värd att sökas upp; — Jag vandrar den förvisso, — den leder till den Förste Man,

4 från vilken kraften strömmar. Förutan stolthet, illusion

och onda lustars bojor,

med hågen uti SJÄLVET fäst,

med varje längtan stillad,

och löst från motsatskedjans par,

från varje lust och smärta,

så vandrar man, från villor fri,

5 en oförvansklig bana.

Där lyser varken solen eller månen, ej heller elden; — utan återvändo

6 de leder till Min högsta tillflyktsort. En del utav Mitt eget Själv förvandlas i livets värld till en odödlig Ande samt omger sig med sinnena; — det sjätte bland dessa kallas Manas; — och han slöjas

7 utav Prakriti. Och då Herren tager

sin boning i en kropp, och då Han lämnar

en kropp ånyo, — se, då tager Han

i kroppen varje sinne i besittning;

se'n drar han bort med dem, som vinden drar

8 från varje blommas kalk dess skilda doft. Han gläder sig åt sinnesföremålen,

i det Han fäster sig i syn och hörsel,

9 i känsel, lukt och smak, och i förståndet. De villade förnimma icke Honom,

då Han ur kroppens sköte vandrar hädan,

ej heller då Han dröjer kvar däri

och njuter, fängslad av naturens krafter;

11 — men vishets öga skönjer Honom där. En Yogi skönjer Honom ävenväl, i det han strävar, uti SJÄLVET fäst; — men de som icke tränat sina tankar,

11 de skönja Honom ej, trots all sin strävan.

Den glans som strålar över hela världen i solens strålar, — vet, den är av Mig;

12 av Mig är även månens glans och eldens. Jag uppehåller alla varelser

med kraften av Mitt liv; Jag genomtränger den låga markens stoft, Jag varder Soma

13 och föder alla plantor med Min must.

— Jag varder Livets Eld, och tar Min bostad i kropparna hos varje liv som andas; med livets fläkt, den yttre och den inre,

14 Jag smälter födans alla fyra slag.

Innerst uti hjärtats djup

gömd hos alla väsen, ger Jag och berövar dem

visheten och minnet; Jag är det som läras bör

genom Vedas' läsning; Jag är Vedas' kännare

15 och Vedantas upphov.

I världen är ett tvåfalt Vara gömt: såväl förgängligt som ock oförgängligt; det som förgängligt är, är alla väsen;

16 det oförgängliga förändras ej;

Det Högsta Varat står förvisso högre,

och har förklarats som det Högsta SJÄLVET,

den Oförvansklige och höge Herren, som genomtränger allt, och uppehåller

17 de trenne världarna. — Då alltså Jag är högre än vadhelst som kan förgås, och högre än det oförgängliga,

så kallas Jag i världen och i Veda

18 den högste Anden. — Den som känner Mig på detta sätt, och ej förvillas längre,

han vet och känner allt, och vördar Mig

19 med all sin varelse, o Bharata.

Så har Jag röjt Min hemligaste lära,

o du som ej har synd. — I denna kunskap

bor själens ljus och handlingens fullbordan,

20 o höge ättling du av Bharata!

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Eviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

FEMTONDE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM NÅENDE AV DEN HÖGSTE ANDEN.

"5XVI.

HERREN kvad: Befrielse från fruktan, hjärtats renhet, ståndaktighet i visdoms Yoga, självtukt och allmosgivande, och offer, forskning 1 i skrifterna, botgöring, rättframhet, sannfärdighet och godhet, fridfullhet, befrielse från harm, försakelse, frånvaro av förtal, och frigjordhet

2 från retlighet och avund, — blygsamhet, medlidande med allt som lever, mildhet och mod, uppriktighet, ståndaktighet, och villighet att ge förlåtelse,

och fasthet uti vänskap, frigjordhet från egen stolthets bojor, — alla dessa, tillhöra den, o Bharata, som födes

3 med egenskaper av gudomlig art.

Men hyckleri och högfärd, egenkärlek

och vredgat sinne, hårdhet, brist på visdom,

tillhöra den, o Prithas son, som födes

4 med egenskaper av demonisk art. Och gudomsegeuskaperna befria,

men de demoniska förslava. — Gläd dig, o Pandus son; ty du har fötts till jorden

5 med egenskaper av gudomlig art.

Se, tvenne strömmar genomlöpa världen: en ström av gudavarelser, en annan av onde andar. Jag har re'n beskrivit de förra; lyssna nu, o Prithas son,

6 till en beskrivning på de senare. De, vilka födas av demoners art, förstå ej verksamhet, ej heller vila;

de renas varken kroppsligt eller andligt,

7 ej heller ega de sannfärdighet.

»Se, hela världen är förutan sanning, förutan grundval och förutan Gud,» — så säga de, — »och den åvägabringas av ömsesidig dragning, lust och lystnad,

8 och intet annat.» — Då de tänka så, gå dessa spillrade och brustna själar med ringa insikt djärvt till sina dåd,

9 och dra' förhärjande igenom världen. De överlämna sig åt måttlös lystnad, de fyllas av sin högfärd, av sin stolthet och egenkärlek; — i sin villas rus

10 de ledas av en oren själs beslut. De överlämna sig åt stora planer, som dock i döden ändas; — högst av allt de ställa njutandet av egna lustar,

11 och tro förvisst att däri ligger allt; de bindas av förväntans hundra band, behärskas jämt av lystnad och av vrede, och eftersträva orättrådig vinst,

12 på det att de må kunna köpa njutning. »Se, detta har jag skaffat mig i dag,

i morgon skall jag vinna detta andra; se, dessa skatter äro mina nu,

13 men dessa andra skall jag snart förvärva; jag har fördärvat denne ovän nyss,

och andra skall jag bringa i fördärvet; jag är en mäktig herre, jag är lycklig,

14 jag njuter, — jag är utan brist och vank; jag är förmögen, jag är hög till börden: var fins min like? — Jag vill vara säll; — nu vill jag offra, jag vill giva gåvor!»

15 Så gäckas de utav en villad håg,

förvirras i sitt vett av hela skaror

av tankebilder, fångas i ett nät

av illusioner, hänge sig åt lustan, 16 och störta neder i dess helvete.

I envishet och självtillräcklighet,

i stolthetens och rikedomens rus,

de yvas över yttre bön och offer, 17 i strid mot offerstadgans helga bud.

Och då de fyllas av sin egoism,

sin oförsynthet, makt och lust och vrede,

de hata Mig med illasinnad håg

18 i andras kropp, och även i sin egen. Men dessa onda, vilda hatare,

— de uslaste bland mänskor här i världen, —

19 dem störtar Jag i onda moderliv;

där födas de på nytt av lumpna mödrar; de gäckas ständigt, levnad efter levnad, och hinna icke Mig, o Kuntis son;

20 — de sjunka neder i de lägsta djupen. Till helvetsriket går en trefald port av vrede, vällust och omåttlig lystnad; den öppnar sig till själarnas fördärv;

21 må därför mänskan undfly denna trefald! O son av Kunti! den som övervinner

de trenne mörkrets portar, han fullbordar

22 sin välfärd, och han når det högsta målet. Men kastar någon Skriftens bud åsido och följer lustans bud, — då når han ej

23 fulländning, sällhet och det högsta målet. Må därföre du följa Skriftens bud

om vad som göras bör och underlåtas. Se'n du tillfullo fattat dessa bud,

24 då må du gå till verksamhet i världen.

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Kviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

SEXTONDE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM DET GUDOMLIGAS

SKILJAKTIGHET FRÅN DET

DEMONISKA.

XVII.

ARJUNA kvad: Det gives mången, som ej följer Skriften och stadgarna, men offrar dock med tro. O Krishna, ega

slika mänskor del 1 i klarhet, mörker eller lidelse?

HERREN kvad: Av trenne slag är människornas tro: av klarhet, mörker eller lidelse.

2 Om alla dessa trenne må du höra. Av varje mänskas väsen är dess tro, o Bharata. En mänska är just det varpå hon tror; och vari tron består,

3 däri består också den troende.

De mänskor, vilka ega sattva's klarhet, tillbedja gudar; — de, som rajas, åtrån,

besitter, dyrka troll och onda vättar;

4 och Mörkrets, Tamas', skara dyrka spöken. Men de som idka stränga späkningar, dem Skriften aldrig anbefallt, och egna sitt hela liv åt fåfäng själviskhet,

5 samt drivas av sin lidelse och lystnad förutan vett, och plåga var beståndsdel, vart element uti sin egen kropp

samt även Mig, som bor i kroppens inre,

6 — de äro andar av demoners art. Av trenne slag är även varje föda, som sökes utav vars och ens natur;

så är det ock med varje mänskas offer,

7 med boten och med allmosgivandet. — De rene, som ha sattva's klarhet, söka en föda, som förstärker deras kraft och livsförmåga, deras renhet, hälsa och glädje och belåtenhet med allt;

— en sådan mat är ljuvlig, mild till smaken,

8 och kraftigt närande, och välbehaglig. Men de, som ega rajas' lidelse, —

de söka salt och sur och bitter föda, med myckna kryddor, stingande och torr

9 och brännande, som bringar kval och sjukdom. Den föda, som är smaklös, skämd och rutten,

samt överlevor, och all oren föda, 11 är kär för dem som bo i Tamas' mörker. Det offer vilket bringas enligt stadgan, av män som icke söka frukt därav, men tro att plikten bjuder dem att offra, 11 det offret är av sattvas, klarhets, art.

Men det som bringas för att skörda vinst, och även det som bäres fram av skryt, det offret är av rajas, lidelsen,

12 o bäste du bland alla Bharatas;

— och det, som offras tvärt mot alla stadgar, där ingen föda sedan delas ut, där tro ej fins och Kraftens ord ej säges, och där ej gåvor givas, — sådant offer

13 så sägs det, eger rum av tamas' mörker. Där vördnad egnas ljusets höge Andar samt återfödda mänskor, vise män

och lärare; där renhet, rättframhet, och återhållsamhet och oskuld övas,

14 där kallas sådant kroppens renande. Sannfärdigt, vänligt tal, som bringar lycka, och läsning av de helga skrifterna,

15 förtjänar namn av talets renande.

Och tankens stilla lycka, jämnvikt, tysthet, och självbehärskning, och naturlig renhet,

16 — dem må man kalla hågens renande. En sådan trefald rening, om den övas uti den högsta tro och harmoni, förutan någon längtan efter lön,

17 är född av sattva, klarhets egenskap. Den rening, vilken göres till det yttre med ändamål att vinna vördnad, ära

18 och dyrkan, är av rajas, lidelsen.

Den rening, som är full av missförstånd, självplågande, och den som full av hat åsyftar att förgöra någon annan,

19 — den reningen är född av tamas' mörker. Det allmosgivande, som sker av plikt,

till en, som ej kan giva vederlag,

samt väljer lämplig tid och lämpligt ställe

20 och rätt person, är fött av sattvas klarhet. Men söker någon med sitt givande

att vinna vederlag, att skörda lön, och ger han knotande, då bör hans gåva 21 betraktas som en följd av rajas, åtrån. Och om en gåva slänges med förakt åt en som ej är värdig, vid en tid och på en ort, som ej är lämpligt vald, 22 då stammar denna skänk av tamas' mörker. Det EVIGA har trenne kända namn:

— så sägs det; — dessa äro AUM, TAT, SAT. Och dessa trenne ha' se'n forna tider begagnats, då Brahmaner, Vedaläsning

23 och offer skulle helgas. — Det är stadgat,

att den, som nått BRAHMAN, bör säga AUM som första ord vid offer, renande

24 och givande av gåvor. — TAT bör sägas av dem som sträva till befrielse

med offer, renande och givande,

25 — och må de icke söka lön därvid!

Och SAT betyder verklighet och godhet, och ävenledes, o du Prithas son,

26 betyder SAT ett gott och ädelt verk. Ståndaktighet i offer, renande

och givande, blir även kallat SAT;

27 så kallas ock, då man det Högstas tjänar. Men allt som sker förutan verklig tro, det må nu sedan vara gåvor, offer,

bot, rening, eller något annat dåd, det kallas Asat, o du Prithas son,

28 och det är utan nytta, nu och framgent.

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Eviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

SJUTTONDE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM SKILJAKTIGHETEN HOS DE TRENNE SLAGEN AV TRO.

XVIII.

ARJUNA kvad: O hjälte med den starka armen, Du, som har besegrat alla Dina sinnen, förtälj mig tydligt: vad är att försaka? 1 vad är att avstå, o du Keshis bane?

HERREN kvad: Att rätt försaka är: att aldrig handla av lust och drift; — så lära siarskalder; — att avstå varje handlings frukt, det är

2 att avstå rätt; så är de vises lära.

»All handling bör försakas», lära några, som äro djupa tänkare förvisst; men andra åter säga: »avstå aldrig

3 att öva offer, bot och givmildhet.»

Så hör vad slutsats härutav må dragas,

du ypperste bland alla Bharatas! ty av försakelse, så är det skrivet,

4 ges trenne slag, du lejon ibland män. Från offer, bot och givande av gåvor må ingen avstå; — detta allt bör ske,

5 ty därigenom rena sig de vise.

Men även dessa handlingar må göras med full försakelse av drift och lust, och ingen söka skörda frukt därav;

6 — o Prithas son, så är Min vissa tro. Att avstå från att fylla upp sin plikt

är rent förkastligt; — den som handlar så,

7 han handlar enligt tamas' — mörkrets — drifter. Om någon fruktar för ett lidande,

och därför, smärtfylld, avstår från att handla, då handlar han av rajas, av passion;

8 — försakelsen bär ingen frukt i honom. Men fullgör någon vad som föreskrives, och tänker: »detta bjudes av min plikt!» då, o Arjuna, har han rätt försakat

9 och handlar rent, av sattva's klarhets kraft. Den som är fylld av renhet och förnuft och bortlagt alla tvivel, avstår rätt:

han avskyr ej en obehaglig handling 10 och handlar ej av törst till välbehag.

Men att fullkomligt avstå från att handla, det mäktar ingen som bebor en kropp; — med rätta kallas en försakare
11 den som försakar handlingarnas frukter. All handlings frukt är städs av trenne slag: god, ond och blandad; den som icke avstår, han skördar alla tre; men den som avstår

12 är fri för alltid från dem alla tre.

O hjälte med den starka armen! — lär de orsaksarter, vilka Sankhya-läran

13 förkunnar som nödvändiga för handling: den man som handlar, kroppen, dess organ, de skilda slagen utav kraft, och slutligt

14 de högre makter, som ha del däri. Vadhälst en mänska fullgör med sin kropp och med sitt tal och med sin tankes kraft, om orätt eller rätt, har dock sin orsak

15 i dessa fem. — Då så förhåller sig,

så är det klart, att den som riktar blicken på SJÄLVET, som är ensamt, och betraktar sitt SJÄLV såsom den handlande, far vill

16 på grund av sitt Förnufts förmörkelse. Den som är fri från själviskhetens lust och vars Förnuft är oberört och rent,

han dräper ej, om än han går till striden

17 mot fienden, och bindes ej därav.

Impulserna till handling äro tre: en föreställning och det föreställda och den som hyser föreställningen; och trenne delar bilda handlingen:

18 organet, gärningsmannen och hans dåd. Det säges ock, att trenne arter givas av föreställning, gärningsman och dåd

på grund av världens krafters skilda arter;

19 — så hör då även väl på dessa tre. Den föreställning, som hos allting ser den Ende, Evigt Samme, Odelbare,

20 den är av sattva, klarhets egenskap. Den föreställning däremot, som ser en mångfald blott av skilda varelser,

21 hör hemma under rajas, lidelsen;

och den som klänger sig vid varje ting

som till det enda verkligt varande,

-— ej fattar verkligheten där bakom, —

22 den är av tamas, mörkrets egenskap. En handling utan lystnad efter lön, som göres utan olust eller lust,

och blott emedan plikten bjuder så,

23 den är av sattva, klarhets egenskap. Men den som eger rum av lysten åtrå, av själviskhet, med mödosamt besvär,

24 hör hemma under rajas, lidelsen.

Och den som göres utan insikt, blindvis, förutan tanke på dess innebörd samt utan blick för följderna, och bringar förlust och skada över andra mänskor,

25 den är av tamas, mörkrets egenskap. Den gärningsman, som fri från varje lust och löst från själviskhetens bojor, handlar med full förtröstan och ståndaktig håg, orubbad så av nederlag som seger,

26 han eger sattva, klarhets egenskap. Den däremot, som drives av sin längtan att avlas efter handlingarnas frukt,

är girig, skadlig, oren, full av glädje

och sorg i växlande och brokig skiftning,

27 han stammar ifrån rajas, lidelsen.

Och den som utan sinneslugn och vett är elak, trätsjuk, lättjefull och trög, och lätt förtvivlande uppskjuter allt,

28 har del i tamas, mörkrets egenskap.

Nu må du även höra, hur Förnuftet

och dess ståndaktighet ha' delats in på grund av samma trenne egenskaper,

29 o Dhananjaya! — Vet, att det Förnuft, som lär att verka kraftigt och med måtta, som vet vad som bör ske och underlåtas, och genomskådar både mod och fruktan och både träldom och befrielse,

30 det är av sattva, klarhets egenskap.

Men det, som ej kan skilja rätt och orätt, ej vad förkastligt och tillbörligt är,

31 hör hemma under rajas, lidelsen,

o Prithas son; — och det som höljt i töcken, tror orätt vara rätt, och vränger allt,

32 är av den mörka egenskapen, tamas. Den aldrig växlande ståndaktighet, som genom Yoga kuvar tankens oro, livsandarna samt alla sinnens verktyg,

33 — o Prithas son, — är född av sattva's klarhet; men den som hänger vid sin föresats

av girighet och lust till pliktens lön,

34 se, den ståndaktigheten är av rajas; och den ståndaktighet, som yttrar sig i envis vräkighet och sömn, i fruktan och sorg, i hopplöshet och övermod,

35 o Prithas son, den är av tamas' mörker.

Nu höre du jämväl, hur alla nöjen

i trenne arter delas, — o du främste

bland alla Bharatas! — Den fröjd som stammar

36 av uppfylld plikt och gör på smärtan slut, som först är besk som etter, men till sist är ljuv som nektar, den är född av sattva

37 och av det rätta SJÄLVETS kännedom. Den glädje däremot, som sinnet känner, då det förenats med sitt föremål,

är först som nektar ljuvlig, men till sist

38 som etter besk; — och den är född av rajas. Och varje nöje, som båd' först och sist beror på irring uti själ och sinne,

på sömnighet och håglöshet och tröghet,

39 den, säges det, är född av tamas' mörker. Och ingen varelse på denna jord,

ja icke ens bland himlens ljuse Andar, är frigjord från de trenne egenskaper,

40 som alstras av Naturen överallt.

Du fiendernas gissel, — härav födes de fyra kasternas fördelta plikt; 4* — den alstras utav kasternas natur.

Fullkomligt lugn och jämnvikt, självbehärskning och stränga seder, renhet, mildhet, vishet

och vetande, uppriktighet och fromhet, av dessa dygder bildas en Brahman;

42 — de alstras av en rätt Brahmans natur. Av mannamod och fasthet, skönhetssinne och skicklighet, — av djärvhet uti strid och högsinthet och ädelt hövdingssinne består den plikt som hövs en riddare;

43 — den alstras av en Kshattriyas*) natur. Att plöja jorden, vårda markens boskap och idka handel, höves Vaishya-kasten; dess plikter alstras ock av dess natur; — så är det även med en Shudras plikt

44 att trofast tjäna.

— Och fullkomligheten blir varje mänskas lott, om alla sköta med trohet sina plikter. Du må höra,

45 hur pliktens fyllande fullkomliggör. Den Gud som strålar ut i alla väsen, som danat allt och genomtränger världen,

46 Han vördas bäst i varje fullgjord plikt. Och bättre är att fylla egna plikter, om även ringa, än att fylla andras, om även detta göres helt och fullt. Att lyda pliktens och naturens röst,

*) Medlem av krig-arkasten.

47 det är att handla rätt och icke synda. Och varje medfödd plikt, o Kuntis son, bör fyllas, om det än blir ofullkomligt;

48 — brist följer mänskodåd, som röken eld. Men den som helt har frigjort sitt Förnuft och kuvat självet, och är död för lusten, han når fullkomlighetens högsta höjd

49 och frihet; ty han har försakat allt.

Men blott i korthet vill Jag tälja dig, hur den som hunnit till fullkomligheten

50 har nått det EVIGA; — den högsta visdom! Förenad med sitt luttrade Förnuft,

med fasthet kuvande sitt lägre själv, från alla former *), alla sinnen frigjord,

51 förutan lidelse, förutan arghet, i återhållsamhetens stilla ro,

i enslighet, med vunnet herravälde

i tal och kropp och tankar; ständigt fästad

i Yoga och i djup betraktelse,

52 fullkomligt fri från alla lidelser,

från självviskhet och våldsamhet och högmod, från vrede, lust och lystnad, — löst från självet och full av frid, — så står han nu beredd *) Eg.: ljud. N. Rbg.

53 att helt förenas med det EVIGA.

— Då han förenats med det EVIGA,

då dväljes han i SJÄLVETS stilla klarhet, han sörjer intet, önskar intet; — lika mot alla väsen, ber han blott till

Mig

54 försjunken i den högsta andakt, — känner Mitt sanna väsen, vem och vad Jag är;

55 och då han känt det, går han till det Högsta. Han fullgör alla handlingar, och dock fördold i Mig, han når sin högsta tillflykt,

56 den eviga, som skänkes av Min nåd. I tanken må du offra varje handling åt Mig allena; fäst dig blott i Mig;

57 tänk blott på Mig och hölj dig uti Yoga. Så skall du övervinna varje hinder;

— men om av självhet du ej vill lyss,

58 du går en säker undergång till mötes.

Din självhet har sagt: »Jag vill ej strida,» men fåfäng är en sådan föresats:

59 ditt eget väsen tvingar dig till kamp.

O son av Kunti, — dina egna plikter, ditt eget väsen binder hjälplöst dig; — och vad du, villad, vägrar att fullborda,

60 det skall fullbordas av dig likafullt.

I varje väsens hjärta dväljes Herren;

med skaparviljans *) makt Han tvingar dem

att välva runt i sina ödens krets,

61 likt krukan fäst å krukomakarns hjul. Sök skydd hos Honom av ditt hela hjärta, o Bharata! ty Han skall ge dig frid

62 och vara dig din högsta tillflyktsort.

— Så är den högsta visdom nu förklarad, mer hemlig än den högsta hemlighet: nu må du handla som för gott du finner,

63 se'n du har rätt besinnat vad Jag sagt.

Dock hör ännu Mitt allrahögsta ord, det djupsta, mest förborgade av alla: Jag älskar dig! — ditt hjärta är ståndaktigt,

64 och därför vill Jag tala för ditt väl. Försänk din själ i Mig och dyrka Mig, och bed till Mig, och bringa Mig ditt offer, då skall du hinna ända fram till Mig.

65 Jag svär dig vid Min tro, du är Mig kär! Så glöm då varje fåvitsk föreskrift,

och sök ditt skydd och hägn hos Mig allena;

66 sörj ej: Jag renar dig från varje synd.

*) Se noten till IV, 6.

Vad Jag har lärt dig, må du aldrig nämna

för obotfärdige och vrånge män,

och ej för den som icke önskar lyssna,

67 och ej för den som blott vill klandra Mig. Men kväder någon om Min högsta lära för Mina dyrkare, och vördar Mig,

68 då skall han utan tvivel hinna Mig. Ty ingen tjänar Mig på bättre sätt,

69 och ingen är Mig kärare på jorden. Och den som läser detta helga samtal, han bringar Mig ett heligt visdomsoffer;

70 så är Min vilja. — Även den som hör med tro och enkel trofasthet därpå, skall bliva fri från ont, och hinna Mig

71 uti rättfärdighetens ljusa världar.

Har detta allt du hört, o Prithas son, med sammanriktad håg? Är varje villa, som fötts av brist på visdom, skingrad nu,

72 o Dhananjaya?

ARJUNA kvad:

Skingrad är min villa. Din nåd, Ovansklige, liar gett mig kunskap, min själ är fast, min tvekan är sin kos,

73 och med Ditt ord som ledning vill jag leva.

SANJAYA kvad: Så hörde jag det underbara samtal, som Vasudeva höll med Prithas son,

74 och håret reste sig uppå min hjässa, då genom Vyasas gunst jag så förnam den högsta Yogas hemlighet av Honom,

75 av Krishna, Yogas höge Herre, själv. O konung, då jag välver i mitt sinne det heliga och underbara talet emellan Keshava och furst Arjuna,

76 då glädes jag och glädes mer och mer. Och då jag minnes Haris ljusa skepnad, då stiger jämt min undran, och jag glädes

77 i minnet även däråt mer och mer. Och säkert synes mig, att överallt

där Krishna, Yogas höge Herre, dväljes, och Prithas son med bågen drar till strid,

78 där följas de av seger, fröjd och lycka.

I den härliga Bhagavad-Gita's heliga sånger, vilka innehålla vetandet om det Eviga, — skriften om Yoga, — samtalet mellan Shri Krishna och Arjuna, — lyder det

ADERTONDE KVÄDET

sålunda; och det kallas:

YOGA GENOM BEFRIELSE PÅ GRUND AV FÖRSAKANDE.

Pris vare den högt välsignade Krishna! Välgång råde!

Här slutar HERRENS Sång.

FRID VARE ALLA VÄRLDAR!ANMÄRKNINGAR.

1 sanskritord uttalas g alltid hårt, j såsom lent eng. j, y såsom svenskt j, sh såsom sj i sjö.

Denna svenska text är bygd på A. Besants och Bhagavan Das' sanskrituppl. med engelsk interlinearöversättning. Vid val av rytmer ha samma fria principer följts som i Sir E. Arnolds poetiska tolkning till engelskan; denna har även anlitats vid rytmerandet av egennamnen, samt, då så tarvats, för textens ytterligare belysning. F. Hartmanns tyska poetiska version och W. Q. Judge's tolkning ha även stundom anlitats;

— den sistnämnda är snarare ett slags kommentar än en översättning, och kan med stor fördel användas vid sidan av den poetiska texten såsom förklaring till dennas innebörd. Då poetiska hänsyn betingat uteslutningar (dessa beröra i allmänhet de samtalande personernas egennamn i vokativ), bifogas dessa här nedan, föregångna av tecknet +. För övrigt är föreliggande svenska text så ordagrann översättaren blott kunnat göra den. Sanskrittermer ha dock så vitt möjligt undvikits (jmfr. Nyckel till teos., sid. 158), men de återfinnas delvis här nedan bland anmärkningarna eller i noterna nedom varje sida. Anlitandet av dessa anmärkningar och noter är att rekommendera, om texten skall användas vid meditation eller studium.

I.

1) Dhritarashtra är den Blinde Härskaren, för vilken hela Mahabharata förtäljes av Sanjaya (= den Segerrike)

— Vid varje nytt avsnitt av eposet (således även i början av Bhagavad-Gita) ber denne sin sagesman fortsätta berättelsen, och en inledning följer, som förmedlar sammanhanget med de övriga delarna av den

större episka cykeln. — En läsare, som ej känner sig manad att fördjupa sig i studiet av denna senare, torde göra klokast i att begynna den första genomläsningen av Bhagavad-Gita med den korta! anmärkning översättaren bifogat framför titelbladet, och därefter genast övergå till 2:dra sångens början, eller åtminstone till sid. 9, där den kursiverade inledningen slutar. — För intresserade teosofer bifogas här översättning resp. tolkning av de i denna inledning förekommande egennamnen, enl. F. Hartmanns tyska översättning.

Kurukshetra, »ärans fält», den mänskliga tillvaron. Pandu, den Vitgule, Bleke. Duryodhana, svår att bekämpa. Drona, formen, kärilet. Drupada, »Träfoten». Bhima, den Förskräcklige, Fruktansvärde (= egenviljan). Arjuna, vit, ljus (= människan). Virata, den i härskandet kunnige. Yuyudhana, kämparen. Dhristaketu, det djärva banéret. Ghekitana, den vetande. Kashi, den slutna handen, (enl. A. Besants not däremot helt enkelt = det n. v. Benares). Purujit, som besegrat många. Kuntibhoja, Kunti'ernas härskare. Shaibya. F. Hartmann läser Shaivya, Shiviernas konung, — den väldige eg. »en tjur bland män», d. v. s. en väldig man. — Judhamanyu den i striden förgrymmade. Uttamauja, (P. Hartmann läser Uttamandschu), den högsta kraften. Subhadra, härlig, förträfflig. Bhishma, den väldige (den andliga viljan). Karna, öra. Kripa, medlidande. Vikarna, den öronlöse. Asvatthama, hästens kraft (viljan). Saumadatti, ättling av Somadatta, den av Soma beskärde ; — Soma åter är den heliga drycken i hinduernas religion, men har även en djupare, mystisk betydelse (jmfr. IX:de kv., shl. 20; XV:de kv., shl. 13). Krishna, den dunkelblå. Den som segrat över Sina sinnen = Hrishikesha. Yudhishthira, den ståndaktige. Nakula, den oädle. Sahadeva, den gudalike. Shikandi, den manlige. Dhrishtadyumna, den djärva kraften.

3)+ o ädle Guru (d. v. s. mästare, lärare). 7) + dem nämner jag dig till upplysning. 10) bet. är omtvistad. 11) + alla hövdingar I. 12) + För att uppmuntra honom. 13) + trummor, kohorn o. s. v. 14) eg. av Madhava och av Pandus son, d. v. s. av Krishna och Arjuna.

15) Han som segrat över Sina sinnen = Hrishikesha. Gudagåvan = Devadatta. Vargabuken = Vrikodara;

16) de tre lurarna heta Anantavijaya (= Ändlös seger), Sughosha (= Honungston), Manipushpaka (= Juvel-blomman). 17) eg. Kashis kung med bågen, Shikandi den mäktige vagnkämpen. 19) eg. i Dhritarashtras söners hjärtan. 21) Oföränderlige = Achyuta. 24) fursten eg. Gudakesha; Krishna eg. Hrishikesha, »mitt emellan de båda härarna» = till Antaskarana, d. v. s. bryggan eller stigen mellan människosjälens jordiska och himmelska del. 26—27) Texten uppräknar onklar, farfäder, lärare, morbröder o. s. v. 32) + o Govinda (== koägare). 34) jmfr. 26—27. 36) eg. »Vilken glädje kan bli vår, o Janardana (= Du som fäller härar), om vi döda dessa söner av Dhritarashtra? Om vi döda dessa våghalsar, o. s. v.» 40) laglöshet + inom hela ätten. 41) + o Krishna! + o Varshneya! 44) eg. »de mäns vistelseort, vilkas ätts dharma utslocknar, är ett ständigt helvete, o Janardana! så hava vi hört sägas.» 47) Ordet »furst» är av övers, tillagt.

11.

3) Du fiendernas gissel = Parantapa. 5—8) De lyriska partierna äro något friare översatta. 9) eg.: »och sade till Govinda.» 10) Herren = alla Sina sinnens kuvare (Hrishikesha). 19) En teosof, vars omdöme måste ställas mycket högt, skulle här föredraga »själ» framför »ande» samt »dräpa» framför »mörda». 22) Eg. kroppar ej blott en (fysisk) kropp. — En kristen läsare hänvisas till Pauli Epistlar och deras utsagor om uppståndelsekroppen m. m. 24) här upprepas: »ofuktbar, offörtork-bar», vilka ord redan till tanken ingå i 23, så att jag ej ansett svensk vers medge dessa begrepps omtagning här. 28) + o Bharata. 38) -)- vinst och förlust. 46) eg. lika nyttig som en brunn, en pöl. 49—50) o. ff. Förnuftet Självt = Buddhi. — Jag är medveten om det bristfälliga i denna övers., men kan ej finna någon bättre. På andra ställen har jag blivit tvungen att återge Buddhi med insikt, visdom, tanke o. s. v., här-

utinnan i allmänhet följande A. Besants föredöme. Buddhi är egentligen all den högre insikt, visdom, ingivelse o.

s. v., som förenar människan med Gud. 51) eg. de Vise.....gå till salighetens säte. 55) eg. i SJÄLVET av SJÄLVET. 65) tanken = Buddhi. 69) Det som är natt för alla varelser är vakandets tid för den disciplinerade mannen (sannyasi); när andra varelser vaka, då är natt för munin som ser. 72) Eg. Detta är Brahman's tillstånd . . . . han uppnår Brahman's Nirvana.

III.

4) ej häller når hon fullkomligheten genom blott försakelse. 11) Ljusets Andar = Devas. 18) Han har ej intresse för ting som göras i denna värld, ej heller för ting som icke göras. 27) Naturens trenne krafter — gunas. 35) Plikter = dharma. 36) höge Lärare, eg. o Varshneya. 38) »Detta här», i mots. till »DET», = det Eviga. — Några översätta »Detta här» med »kunskapen». 40) Förnuftet = Buddhi. 41) din håg, eg. dina sinnen; varda vis och fri, eg. vinna visdom och kunskap.

IV.

5) + o Fiendernas gissel. 6) av egen makt, eg. av egen maya, i aktiv betydelse = vilja och makt att skapa maya, enl. innebörden av en not till sanskritupplagan. 26) Hörseln och Ljudet nämnas här särskilt. 31) + o bäste du av Kuru-ättlingar. 32) inför Brahman — »Inför Veda» är en annan tolkning.

V.

1) + o Krishna! 4) Forskningen = Sankhya. Religionen — Yoga. 6) Helgonet = Muni. 9) »icke Jag» är tillagt av övers. 14) own-nature, svabhava. 20) insikt = Buddhi. 22) moder eg. moderliv (womb) + o Kuntis son. 24) det EVIGA = Brahman. 25) Gud = Brahma. Vis = Rishi. 27) den helige, = Sage, Muni.

VI.

3) man — Muni. 15) håg = Mind, manas. 16) + o Arjuna. 20) då självet skådar SJÄLVET genom Självet. Övers. skiljer sig här något från A. Besants »det i vilket han, (Yogin), seende SJÄLVET genom SJÄLVET, är tillfredsstäld i SJÄLVET.» 23) »Yoga, denna frihet» o. s. v. Detta innebär en ordlek, som ej lämpligt kan återges: »Yoga» = bundenhet vid det Högsta. Jmfr.: »Mitt ok är ljuvligt och Min börda lätt.» 34) hågen = manas.

VII.

4) Själviskhet = Ahamkara. 5) + o hjälte med den starka armen du. 8) Skrifter == Vedas. 11) eg. längtan som ej är motsatt mot plikten. 15) Asurisk art. 19) den stora själen = Mahatma. 24) insikt = Buddhi. 27) + o Bharata.

VIII.

1) o Höge Ande = Purushottama. 4) alla andars kraft = Purusha. 7) tanken och hjärtat = Manas och Buddhi. 8) + o Prithas son. 11) Gudomlig renhet = Brahmacharya. 23) hela världens rund, »allt det här», i möts. till »DET». 25) och föreg. I Hemliga Läran av H. P. B., I, kommentarie till stanza IV, (p. 113—114 i den engelska uppl., p. 123 i den svenska) heter det att detta ställe är allegoriskt och syftar på de gudomliga väsen som styra de kosmo-psykiska makterna i elden, ljuset o. s. v. — D. v. s. den som söker ljuse Andar med glädje, når dem, o. s. v. För att åtminstone i någon mån göra detta fattligt för en västerländsk publik har stället återgetts fritt; — en teosof bör dock ingalunda stanna vid den bristfälliga ordalydelse, som av Översättningens allmänna kynne nödvändiggjorts, utan utförligt jämföra det citerade stället i Heml. Läran med notens ordagrannare översättning, och draga sina slutsatser.

IX.

11) + o Kuntis son! 16) + förfädrens offer. 20) himlen = Sura-Indra-loka. 23) + o Kuntis son! 25) andar = elementaler.

X.

6) de store siarne = de 7 Rishis. 20) Arjuna eg. Gudakesha. 21) Vindar = Maruts. 22) Vasava = Indra, Ljusets Gud. 23) Pavaka = Kidens Gud. 24) Skanda = Krigsguden. 25) siare = de store Rishis, — i himlen är ett tillägg

av mig. Chitraratha = den i strålvagn farande. (Solen i sfärernas harmoni ?) 26) siare = de gudomlige Rishis. 27) odödlighetens dryck = Amrita. Airavata = Indras vita elefant. 28) Kärleksguden Kandarpa. 29) Döden = Yama, drakar = Nagas. 30) Jättar = Daityas. 31) Rama, en av den indiska mytologins högsta och ädlaste heroer, hjälten i eposet Ramayana. Jmfr. E. Schuré, les Grands Initiés — die Grossen Eingeweihteu. 39) + o Arjuna.

XI.

9) + o Konung. 15) Siare o. Vise — Rishis och Visdomsormar. 21—22) uppräkna Suras (— änglars skaror), Maharshis, Siddhas såsom de vilka ropa »Svasti!» och sjunga hymner, Rudras, Vasus, Sadhyas, Adityas, Vishvas, Ashvins, Maruts, Ushmapas, Gandharvas, Yakshas, Siddhas och Asuras såsom de vilka betrakta Hans åsyn i undransfyllda skaror. 32) jag tillägger »Arjuna». 36) troll och vättar = Rakshasas; dvärgar = Siddhas. 46) skepnaden Du burit, eg. »Din fyraarmade skepnad». 48) + du främste bland Kurus. 50) höge Ande = Mahatma. Jag tillägger »furst» framför Arjuna.

XII.

9) Yoga-övning = utövning av Yoga. + o Dhananjaya. Den sista shlokan har jag enligt F. Hartmanns

exempel återgivit något vidlyftigt för att få fram det ytterst rika innehållet i sanskrittexten. Jag kan dock ej finna att detta skulle utgöra någon frihet emot originalet. Ordagr.: »Sannerligen, de som i enlighet med Mina läror taga del av denna Min Amrita-Dharma (= odödlighetens och rättfärdighetens gudadryck), begåvade med tro, med Mig såsom sitt Högsta (Mål), de äro Mina dyrkare, och Mig översvinneligt kära.»

XIII.

1) + o Kuntis son. 4) anses av sir E. Arnold såsom en interpolation av en Vedantist. 5) Jagskaps-kraften = Ahamkara. Sinnenas fem föremål eg. sinnenas fem födoämnen. 6) ett fast förstånd eg. fasthet och förstånd. 7) godhet — menlöshet, vördnad för de vise, tjänande av läraren. 13) förnimmer eg. hör. 24) Annie Besant stavar SELF — Self — SELF. 26) eg. o bäste bland Bharatas!

XIV.

1) vise män = munis. 5) Något utförligare framstäld än i originalet. 10) + o Bharata. 16) »Det sägs att renhet föds av sattvas klarhet, men smärta genom rajas' lidelse, och brist på insikt genom tamas' mörker.» (Bortlämnad av poetiska skäl.)

XV.

7) Manas = tanken; Prakriti = Materien, Naturen.— 13) »Jag varder Soma»; en annan övers, är »Jag varder den fuktiga månen.»

XVI.

1) o. ff. Skrifterna = Shastras; godhet = menlöshet frånvaro av förtal — absence of crookedness. 3) frigjordhet från avund och stolthet. Då avunden redan nämnts, har jag tvungits att bortlämna den här av poetiska skäl. — Uppriktighet = purity. 7) ej heller till sitt uppförande.

XVII.

4) spöken + och elementaler. 7) + hör även om dessa. 18) + och av skryt.

XVIII.

1) Keshi, en demon utsänd av konung Kansa för att döda Krishna. 3) »bör försakas» + såsom ett ont.

4) lejon eg. tiger. 34) + o Arjuna - + o Partha.

36) du främste, eg. o du tjur. 46) världen eg. »det här», this.

INNEHÅLL.

Läsaren behagade observera anmärkningen till 1:sta sångens 1:sta shloka (sid 141).

RÄTTELSER OCH TILLÄGG.

11, 59, vid 3:dje radens slut saknas ett semikolon. X, 8 och 10, jag läs Jag.

X, 29 nästsista raden saknas ett semikolon.

XI, 20 sista raden dig läs Dig.

XII, 2 eg. synas Mig bäst i Yoga. XV, 6 sista raden de läs den.

XVII, 4 sista raden och 10 sista raden står Tamas, med stort T, bör vara t. Mörkrets, bör vara mörkrets. XVII, 27 sista raden Högstas läs Högsta.

Om boken användes vid meditation i en loge, torde iakttagas, att varje shloka (ungef. = strof) slutar vid motsvarande arabiska marginalsiffra, utom i några fall, då den slutar mitt i en rad. Vid III, 6, IV, 40, V, 7, 12, VI, 2, 36, 44, VII, 9, VIII. 20 står siffran en rad högre än shlokans slut, och vid 11, 37, IV, 2, XIII, 5, 11 en rad lägre än shlokans slut.

Siffran har bortfallit framför IX, 16: »och altareiden och vad den förtär.»

Pris: Fmk 2:75.